

رِه مه زان

مانگی به هیزبونه نهك برسیتی و لاوازی
له گهڻ چوڻیتی
پیشوازی و بهرپکردن و مائئاوایی لیکردنی

نووسین و ناماده کردنی

بروا عبدالکریم

پیدا چوونه وهی

ماموستا عدنان بارام

سایتی به هه شت

www.ba8.org

هه میشه له گه ئمان بن بو به ره می نوی

تیبینی : مافی بلاو کردنه وهی ئەم بابته بو هه موو موسلمانیکه به مه رجی وه کو خوئی

بلاوی بکاته وهو دهستکاری نه کریت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشهکی

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ ، وَنَسْتَعِينُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يُضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ... وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ... وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

أَمَّا بَعْدُ : موسلمانى يهك خوا پرهست هه موو ميلهت و گه ليك پيويستی به ماوهکی ديارى كراو هه يه بو ئارامى به خوداچوونه وه و نوئى كردنه وهى باوه ، ئيمه ي موسولمانيش خواي پهرودرگار مانگی رهمهزانی پي به خشيوين بو شه وهى له ريگه يه وه به خو مانا بچينه وه و هه له كانمان راست بكه ينه وه و ئارامى ببه خشينه دله كانمان ، گه وره يه رهمهزانیش له وه دايه نوئى كردنه وه يه بو ميژووى ئيسلام هوكار يكه بو بته و بوونى باوه و نه هيشتنى گومان ، چونكه تيايدا به هوئى برسیتی يه وه حالى هه ژاره كان شهزانی ، قوتابخانه يه كه بو فيربوونى ره وشت ، و مانگی هه ولدان و تيكوشانه له پيناو خواي پهرودرگار و به دهست هيئانى به ههشت و پرگار بوون له به ندايه تى دونيا .

بازرگانه كانى دونيا هه موو سه رقالى مال و سامان كو كردنه وه ن ريگا ناميئى نه يگرن بهر بو زياتر كردنى سه رمايه كانيان ، جا باش وايه ئيمه ي موسلمانان له مانگی رهمهزان له گه ل پهرودرگار بازرگانى بكه ين بو شه وهى جيگايه كى فراوتر بلندتر له به ههشت به دهست به يئين ، چونكه مانگی رهمهزان يه كيكه له باشترين مانگه كان بو بازرگانى كردن له پيناو به دهست هيئانى به ههشت ، دلنيا بن گه ر به مردوه كان بلين ئاره زوى چى نه كه ن يه كيك له وشتانه ي ئاره زوى نه كه ن پوژوو گرتنى مانگی رهمهزانه ، جا باش وايه ئيمه ي زيندان تا له دونيا داين پوژوو بگرين بهر له وهى بمرين و چاوه پروانى ئوميد يكي خه يالى بكه ين كه نايه ته دى شه و يش زيندوو بونه وه يه بو پوژوو گرتن ، زيندوه كان ئاگه دار بن پوژگار يك ديئت په شيمان شه بنه وه له و پوژوانه به بي پوژوو گرتن به سه رتان برده ، دهبا بيريك له خو مان بكه ينه وه (١١) مانگ بو دونيا شه زين هيچ نه بيت با (١) مانگيش بو قيامه تمان بزین باشترين ژيان بو قيامهت پوژوو گرتنى مانگی رهمهزانه وهك چون له پيغه مبهرى خواوه ﷺ پيمان گه يشتوو به بي كه م و كورپى بو شه وهى بچينه ريزى شه و كه سانه ي پيغه مبهرى خوا ﷺ له باره يانه وه فه رمويه تى : " من صام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق عليه) .

واته : هه ر كه سيك پوژوو مانگی رهمهزان بگريئ ، به مه رجى برواي به فه رزيئى شه م كاره هه بي و چاوه پروانى پاداشتى پوژوى دوايى بيت ، شه و خواي پهرودرگار له هه موو شه و تاوانانه ي خوش شه بيت كه كرديه تى . وه بو شه وهى دوور بين له و جو ره كه سانه ي كه پيغه مبهرى خوا ﷺ فه رمويه تى : " ورغم أنف رجل دخل عليه رمضان ثم انسلخ قبل أن يغفر له " (صححه الألباني في صحيح سنن الترمذي ومشكاة المصابيح) .

واته : بي ده سه لاتى و سه رشوڤرى بو كه سيك مانگی رهمهزانی به سه ردا هات و كو تايى بيت پيش شه وهى خوا ليئى خوش بيت .

جا بو شه وهى له مانگی رهمهزان و فه زل و گه وره يى مانگی رهمهزان تيبه ي ، وه بو شه وهى شه و خير و پاداشته گه ورانه ي له رهمهزاندايه تيبگه ي شه و له م ناميلكه بچكولانه يه دا له گه لماندا بن به ئيزنى خوا سود مه ند شه بيت .

تايهت مه ندييه كانى پوژوو

شه گه ر هاتوو هه ريه كه له ئيمه ي مروقه مردن ريگه ي پي داين و گه يشتينه مانگی پيروئى رهمهزان شه و پيويست شه كات سو پاس گو زارى شه و پهرودرگار به به زه ييه بين كه به م مانگه پيروئى شادى كردينه وه . شه و مانگه ي كه له نيو دله كانماندا جيگاي خوى كرده ته وه ، مانگی ره حمهت و ليخوش بوون مانگی پرگار بوون له ئاگرى دو زخ ،

مانگی رهمه‌زان نه‌و دیاریه جوانه‌ی خوی پ‌روه‌دگار پی‌مانی به‌خشیوه ، نه‌م دیاریه به‌نرخه‌ش چه‌ندین تاییهت مه‌ندی هه‌یه له‌وانه‌ش :

۱. خوی پ‌روه‌دگار له‌م مانگه‌دا قورنانی پی‌روزی ناردوته خواره‌وه ، وه‌ک نه‌فه‌رموی : ﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴾ (البقرة : ۱۸۵) ، واته : مانگی رهمه‌زان ، نه‌و مانگه‌یه که قورنانی تی‌دا نی‌ردراوته خواره‌وه ، پی‌نمایی خه‌لکی ده‌کات بو‌ه‌موو کاریکی چاک و چه‌ندین به‌لگه‌و نیشانه‌ی زور پونی تی‌دایه بو‌شاره‌زای پی‌گای راست و جیا‌کردنه‌وی راست و ناراست ئینجا گ‌ر که‌سیکتان مانگی رهمه‌زانی به‌سه‌رداهات ده‌بی به‌پ‌وژوو بی‌ت ئینجا نه‌و که‌سه‌شتان نه‌خوش و نه‌خوش و له‌ش به‌باره یان له‌سه‌فه‌ره و پی‌بواره پ‌وژوه‌که‌ی ده‌شکی‌نی به‌لام ده‌بی له‌پ‌وژانی تر به‌قه‌زا بی‌گریته‌وه خوا ئاسوده‌یی و کار ئاسانی ئیوه‌ی نه‌وی و له‌نه‌نجامدانی فه‌رزه‌کاندا نایه‌وی بکه‌ونه ته‌نگی و نار‌ه‌ه‌تی و ده‌یه‌وی به‌ئاسانی پ‌وژووی نه‌و ماوه ته‌واو بکه‌ن و به‌گه‌وره‌یی خوا بزنان و قایل بن ، که ئیوه‌ی پی‌نمایی کرد پی‌ویسته سوپاسی بکه له‌سه‌ر نه‌و مؤله‌تدانه و سه‌خت نه‌گرتنه‌ی .

قورنانی پی‌روزیسه ده‌ستوری نه‌م ئومه‌ته‌یه و جیا‌کاری حه‌قه له‌نا حه‌ق حه‌لال له‌ه‌رام .

۲ - له‌م مانگه پی‌روزه‌دا ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شت نه‌ک‌رینه‌وه و ده‌رگا‌کانی دوزه‌خ دانه‌خرین ، هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " إذا كان أول ليلة من شهر رمضان ، صفدت الشياطين ، ومردة الجن ، وغلقت أبواب النار ، فلم يفتح منها باب ، وفتحت أبواب الجنة ، فلم يغلق منها باب ، وينادي مناد يا باغي الخير أقبل ، ويا باغي الشر أقصر ، والله عتقاء من النار ، وذلك كل ليلة " (صححه الألباني في صحيح الترمذي : ۶۸۲) .

واته : که پ‌وژوی یه‌که‌م به‌سه‌ردا دی‌ت له‌مانگی رهمه‌زانی پی‌روژ ، شه‌یتانه‌کان و یاخی بوو (مرد) ده‌کانی جنوکه کو‌ت و زنجیر نه‌ک‌رین و ده‌رگا‌کانی دوزه‌خ داده‌خرین و هیچ ده‌رگایه‌کی نا‌ک‌ریتته‌وه ، و ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شتیش ده‌ک‌رینه‌وه و هیچ ده‌رگایه‌کیان دانا‌خریت ، و بانگه‌وازکاریک بانگ ده‌کات : نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی چاکه‌ت نه‌وی‌ت چاکه‌ بکه ، وه نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی خراپه‌ت نه‌وی‌ت واز بی‌نه ، خوی پ‌روه‌دگاریش هه‌موو شه‌ویک له‌شه‌وه‌کانی نه‌م مانگه پی‌روژه چه‌نده‌ها که‌س له‌ناگری دوزه‌خ پ‌زگار نه‌کات .

۳ - کردار و گو‌فتار له‌م مانگه‌دا به‌چه‌ندین قات ده‌ژمی‌ردی‌ت ، هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " كل عمل ابن آدم يضاعف ، الحسنة بعشر أمثالها إلى سبعمائة ضعف ، قال الله تعالى : إلا الصوم فإنه لي وأنا أجزي به " (متفق عليه) .

واته : هه‌موو کرده‌وه‌یه‌کی پ‌وله‌کانی ئاده‌م پاداشته‌که‌ی چه‌نده جاری خو‌ی زیاد نه‌ک‌ریت ، چاکه‌یه‌ک به‌ده‌جار نه‌وه‌نده‌ی خو‌ی تاوه‌کو (۷۰۰) حه‌وت سه‌د نه‌وه‌نده‌ی خو‌ی ، خوی پ‌روه‌دگار نه‌فه‌رموی‌ت : جگه له‌پ‌وژوو ، پ‌وژوو گرتن بو‌منه و ته‌نها منیش پاداشتی نه‌ده‌مه‌وه .

جا بزانه نه‌گه‌ر پاداشتی‌ک خوی پ‌روه‌دگار خو‌ی بی‌به‌خشیته به‌نده‌کانی چه‌ن قات و چه‌ند گه‌وره بی‌ت .

۴ - پارشیوی کردنی تیا‌یه که به‌خواردنی له‌نایینه‌کانی تر جودامان نه‌کاته‌وه ، هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " إن فصل ما بين صيامنا وصيام أهل الكتاب أكلة السحور " (صحيح سنن النسائي : ۲۱۶۶) .

واته : جیا‌کاری پ‌وژووی ئی‌مه له‌پ‌وژووی خاوه‌ن کتیبه ئاسمانیه‌کان (گاور و خاچ په‌رسته‌کان) خواردنی پارشیوه

۵ - به‌پ‌وژوو‌بوون له‌م مانگه‌دا به‌باوه‌ریکی ته‌واوه‌وه له‌گه‌ل چاوه‌روانی پاداشته‌ده‌بیته هو‌ی لی‌خوش بوونی تاوان ، هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " من صام رمضان إيمانًا واحتسابًا غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق عليه) .

واته : هه‌ر که‌سیک پ‌وژووی مانگی رهمه‌زان بگری‌ت ، به‌مه‌رجی بپ‌روای به‌فه‌رزیتی نه‌م کاره هه‌بی و چاوه‌روانی پاداشتی پ‌وژوی دوایی بی‌ت ، نه‌وا خوی پ‌روه‌دگار له‌هه‌موو نه‌و تاوانانه‌ی خوش نه‌بی‌ت که‌کردویه‌تی .

٦ - لهم مانگهدا نهوهی به ربانگ به رۆژوهوانیک بدات به قهدهر نهو کهسه پاداشتی نه بیته به بی نهوهی هیچ له پاداشتی کهسه که کم بکات ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " من فطر صائما کان له مثل أجره ، غیر أنه لا ینقص من أجر الصائم شیء " (صحیح الترغیب و الترهیب : ١٠٧٨) .

واته : ههروهک سیک به ربانگ به رۆژوهوانیک بکاتهوه نهوه پاداشتی رۆژوهوانه کهی دهست نه کهویت به بی نهوهی له پاداشتی نهو کهسه کم بکات . به واتایه کی تر نه گهر به ربانگ به کهسیکی رۆژوهوان بدهیت پاداشتی دوو رۆژ رۆژووت بو نهوسری و له پاداشتی به رامبه ریش هیچ کهم ناکات .

٧ - مانگی رهمهزان شهوی قهدهری تیا یه ، که خیری ههزار مانگی ههیه ههروهک پهروهردگار نه فهموئی : ﴿ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴾ (القدر : ٣) ، واته : شهوی قهدهر له ههزار مانگ چاکتره که شهوی قهدهریان تیا نه بی .

وه پیغه مبهری خوایش ﷺ فهرموویهتی : " ومن قام ليلة القدر إيمانا واحتسابا ، غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) ، واته : ههروهک سیک شهوی قهدهر زیندو بکاتهوه و باوهری پیی هه بی و چاوه پروانی پاداشتی خوا بیته ، نهوا خوا له تاوانه کانی پیشووی خوش نه بیته .

٨ - عومره کردن له مانگی رهمهزانا وهکو چه ج کردنیک وایه له گهل پیغه مبهری خوا ﷺ به نه نجامی بگهیه نی ، ههروهک فهرموویهتی : " عمرة في رمضان تعدل حجة معي " (صححه الألباني في : صحیح الترغیب و الترهیب : ١١١٨) .

واته : عومره یه که له رهمهزان وهک چه جیک وایه له گهل مندا نه نجامی بدهیت ، واته پاداشتی چه جیک ههیه له گهل پیغه مبهری خوا ﷺ نه نجامی بدهین .

٩ - لهم مانگه هوکاریکه بو لیخوشبوونی پهروهردگار له تاوانه کانمان ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " الصلوات الخمس والجمعة إلى الجمعة ورمضان إلى رمضان مكفرات لما بينهن إذا احتسبت الكبائر " (صحیح الجامع الصغیر : ٣٨٧٥) .

واته : پینج فهزهی نوپژ و جومعه بو جومعه کهی تر و رۆژووی رهمهزان بو رهمهزانه کهی تر نهو تاوانانه نه سپرنهوه که له نیوانیاندا نه نجام نه دریت به مهرجیک موسولمان خوئی له تاوانه گهرهکان (الكبائر) بیاریزیت .

١٠ - زانستی سهردهم سه لماندویهتی که رۆژوو چاره سه ره بو زوریکی له نه خوشیه دهروونی و جهسته بیه کانه .

١١ - شهو نوپژ (التراویح) ی تیا یه که به هه مان شیوه نه بیته هوی سپرنهوهی تاوانه کانی ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " ومن قام رمضان إيمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) .

واته : ههروهک سیک شهوانی رهمهزان به تهراویح زیندو بکاتهوه و باوهری پیی هه بی و چاوه پروانی پاداشتی خوا بیته ، نهوا خوا له تاوانه کانی پیشووی خوش نه بیته .

١٢ - سه دهقه کردن لهم مانگهدا خیری نیجگار زوره ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " إن الصدقة لتطفيء عن أهلها حر القبور ، وإنما يستظل المؤمن يوم القيامة في ظل صدقته " (السلسلة الصحيحة / ٣٤٨٤) .

واته : سه دهقه گهرمی ناو گوپ ده کوژینیتته وه له سه ره خاوه نه کانی ، پرواداریش له ژیر سیبهری سه دهقه کهی ده بیته له رۆژی دواییدا .

١٣ - لهم مانگهدا خه لکی زیاتر گروتینی تیا یه له سه ره خوا په رستی و مزگه وته کان زیاتر ناوه دان نه کهرینه وه .

١٤ - له هه مووی گرنگتر لهم مانگه به کیکه له پایه کانی نیسلام ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " بني الإسلام على خمس : شهادة أن لا إله إلا الله ، وأن محمدا رسول الله ، وإقام الصلاة ، وإيتاء الزكاة ، وصوم رمضان ، وحج البيت " (متفق علیه) .

واته : نیسلام له سه ره پینج پایه بنیات نراوه : شایه تی دان به وهی که هیچ خوا یه که نیه شایسته ی په ره ستی بیته جگه له (الله) ، وه محمدیش ﷺ نیردراوی خوا یه و شایسته ی شوین که وتنه ، له گهل نه نجامدانی نوپژ ، و زهکات دان ، و رۆژوو گرتنی رهمهزان ، و چه ج کردن .

بویه باوهری که سیک تهواو نابیت تا به رۆژوو نه بیته ، نه وهیشی باوهری پیی نه بیته کافر نه بیته .

فه زله کانی رۆژوو

۱ - په کیك له چا که کانی رۆژوو نه ویه که خوی په روهردگار پاداشتی رۆژوو داوخته پال خوی ، و نه ویه که رۆژووانان پاداشتیان بی حیسابه ، هر وهک پیغه مبهری خوا فرموویه تی ﷺ : " کل عمل ابن آدم یضعف الحسنة بعشر أمثالها إلى سبعة ضعف قال الله تعالى إلا الصوم فإنه لي وأنا أجزي به يدع شهوته وطعامه من أجلي " (متفق علیه) .

واته : هه موو کرده ویه کی رۆله کانی ئادهم پاداشته که ی چهنده جاری خوی زیاد نه کریت ، چا که یه که به ده جار نه وهنده ی خوی تاوه کو (۷۰۰) ههوت سهه نه وهنده ی خوی ، خوی په روهردگار نه فرمویت : جگه له رۆژوو ، رۆژوو گرتن بۆ منه و ته نه منیش پاداشتی نه ده مه وه واز له شه هه وهت و خواردن نه هیئت له پیناو په زامه ندی من .

خوی گه ورهش نه فرموی : ﴿ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ (الزمر : ۱۰) ، واته : به راستی به ئارام گره کان پاداشتی بی نه دازه نه دریته وه .

۲ - رۆژوگرتن هوکاریکه بۆ وولامدانه وه و گیرابوونی دووعا و پارانه وه کان ، هه روهک پیغه مبهری خوا ﷺ : " إن لله تبارك وتعالى عتقا في كل يوم ليلة (يعني في رمضان) وإن لكل مسلم في كل يوم ليلة دعوة مستجابة " (صححه الألباني في : صحيح الترغيب و الترهيب / ۱۰۰۲) .

واته : خوی په روهردگار له هه موو رۆژوو شه ویکی مانگی په مه زاندا چهنده ها کهس پرگار نه کات له ناگر ، هه روه ها بۆ هه موو موسولمانیکیش پارانه ویه که هیه تییدا بیارپیته وه و وه لامیش نه دریته وه .

۳ - رۆژو و قورئان له قیامه تدا شه فاعهت بۆ خاوه نه که یان نه کهن ، هه روهک پیغه مبهر ﷺ فرموویه تی : " الصيام والقرآن يشفعان للعبد يوم القيامة يقول الصيام أي رب إني منعتك الطعام والشهوات بالنهار فشفعني فيه يقول القرآن رب منعتك النوم بالليل فشفعني فيه فيشفعان " (صحيح الجامع الصغير : ۳۸۸۲) ، واته : رۆژو و قورئانی پیروژ شه فاعهت ده کهن بۆ خاوه نه کانیان له رۆژی دواپی دا ، رۆژوو نه لیت : په روهردگارم له دونیادا خواردن و ئاره زوه کانم ئی قه دهغه کردبوو خوی له بهر من لپی خوش به ، قورئانیش نه لیت منیش شه وان خه وم لپی قه دهغه کردبوو ، جا خوی له بهر من لپی خوش به پاشان فرمووی : خوی په روهردگار له بهر نه وان لپی خوش نه بیئت ، واته هه روه وکیان نه بنه شه فاعهت کار بوی .

۴ - رۆژووه وان دوو خوشی هیه هه روهک پیغه مبهری خوا فرموویه تی ﷺ : " للصائم فرحتان يفرحهما : إذا أفطر فرح و إذا لقي ربه فرح بصومه " (البخاري) .

واته : رۆژووان دوو خوشی هیه و دهستی نه که ویت : نه گه ر رۆژوو بشکینی خوش حال نه بیئت ، وه نه گه ر چاوی به خوی خوی کهوت خوش حاله به رۆژوو گرتنه که ی .

۵ - تام و بونی ده می رۆژووه وان . له رۆژی دواپی دا . له بونی میسک خوشتره ، هه ر وهک پیغه مبهری خوا فرموویه تی ﷺ : " و لخلوف فم الصائم أطيب عند الله من ريح المسك " (متفق علیه) .

واته : بونی ده می رۆژووه وان . له رۆژی دواپی دا . لای خوی په روهردگار له بونی میسک خوشتره .

۶ - رۆژو خاوه نه که ی له رۆژی دواپی دا له ناگری دۆزه خ نه پاریزی نه گه ر به ته واوی و بی که م و کوپی نه نجام بدات له گه ل نه کردنی تاوانی گه وره ، هه روهک پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویه تی : " من صام يوما في سبيل الله بعد الله وجهه عن النار سبعين خريفا " (متفق علیه) .

واته : هه رکه سیك له پیناوی په زامه ندی خوا رۆژیک به رۆژوو بیئت خوی په روهردگار له پاداشتدا هه فتا (۷۰) پایز . واته : هه فتا سال . رومه تی له ناگری دۆزه خ دور نه خاته وه .

۷ - خوی په روهردگار په کیك له ده رگا کانی به هه شتی تایبهت کردووه به وان ه ی به رۆژوون و ناوی لپناوه (الريان) جگه له رۆژووه وان ه یچ کهس بوی نیه له وه ده رگایه وه بروه ته ژوره وه ، هه روهک پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویه تی : " إن في

الجنة باب يقال له الريان يدخل منه الصائمون يوم القيامة ، لا يدخل منه احد غيرهم فإذا دخلوا أغلق فلم يدخل منه احد فإذا دخل آخرهم أغلق ، ومن دخل شرب ومن شرب لم يظمأ أبدا " (أخرجه البخاري : ١٨٩٦) .

واته : بهیهکیک له ده رگاکانی بههشت نهوتریت (الريان) له پوژی دواپی دا تهنها پوژوهوانی لی نهچیته ژورهوه هیچ کهسیک جگه لهوان لهم ده رگایهوه ناچیته ژورهوه ، نههم ده رگایهش له دواپی چونه ژورهوه پی پوژوانان دادهخریت ، نیتر کهس لیوهی ناچیته ژورهوه ، یان : نهگه ر دوا کهسی پوژوانان چوه بههشتهوه نهوا نههم ده رگایه دادهخریت ، نهو کهسهش لهم ده رگایه پرواته ژورهوه ئاویک نهخواتهوه نهوش لهو ئاوه بخواتهوه هه رگیز تینوی ناییت .

٨ . کهفارهته بو تاوانه کانمان ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویهتی : " فتنة الرجل في أهله و ماله و جاره تكفرها الصلاة و الصيام و الصدقة " (متفق عليه) .

واته : نویژو پوژوو و زهکات کهفارهتی تاوانی نهو فیتنانه توشی پیوان نهبن له مال و سامان و کهس و کارو دراوسی .

بو پوژوو بگرین ؟

بو نهوهی نههم عیبادته نه بیته جوړیک له عادهت و قورس نه بیته له سه زمان پیویسته هه موو موسلمانیک پرسیاریک له خوی بکات نهویش بوچی پوژوو بگرین ؟ چونکه خه لکیکی زور پوژوو نهگرن و نازانن بوچی پوژوو نهگرن نههم نه زانینه و امان لیته کات جیاوازی نه کهین له نیوان عادهت و عیبادته ، چونکه تاکو ئامانچ له پوژوو دیاری نه کهین چیژ له پوژوو گرتن نابین دیاری کردنی ئامانچیش و امان لیته کات هه موو توانا کانمان بخینه گه بو گیشتن بهو ئامانجه ، له رهمه زاندا و له گهرمای هاویندا خو مان له خوار دنه وهی ئاوی سارد نه گرینه وه برسیمان نه بیته و ماندو نه بین له پیئاو چی ؟ نه مانه وی بگهینه چی ؟ بوچی پوژوو گرتنی مانگی رهمه زان له سه زمان فهرز کراوه ؟ به دنلیاییه وه مبهستی خوی په روه ردار نهوه نیه تینو و برسی بهنده کانی خوی بکات سزایان بدات (نعوذ بالله) چونکه خوی په روه ردار له کوتایی نایه تی پوژوو نه فهرمووی : ﴿ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّيسَ وَلَا يُرِيدَ لَكُمْ الْعُسْرَ ﴾ (البقرة : ١٨٥) .

واته : خوا ئاسوده یی و کار ئاسانی ئیوهی نهووی و له نه نجامدانی فهرزه کاندایه وی بکونه تهنگی و نارحه تی .
بویه ئامانجه سه ره کیه کان له پوژوو گرتن نه مانه ن :

ئامانچی یه کهم / جیبه جی کردنی یه کیکه له فرمانه کانی خوا که له خویدا یه کیکه له پایه کانی ئیسلام .
ئامانچی دووم / ئیمه ی مروقه پیویستیمان به کرده وه یه که له دوزخ رزگارمان بکات هه ر بویه سه بارت به پوژوو پیغه مبهری خوا فهرموویه تی ﷺ : " من صام يوما في سبيل الله بعد الله وجهه عن النار سبعين خريفا " (متفق عليه) ، واته : هه ر بهنده یه که له بهنده کانی خوا پوژویک به پوژوو بیته له پیئاو خوی په روه ردار به هو یه وه خوی په روه ردار (٧٠) حه فتا پایز . واته : سال . رومه تی له ئاگری دوزخ دور نه خاته وه .

چونکه پوژوو قه لایه کهه موسلمانان نه پاریزیته له ئاره زوه کانی و ریگره له تاوان ، ههروهک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی : " قال الله تعالى الصيام جنة يستجني بها العبد من النار وهو لي وأنا أجزى به " (حسنه الألباني في : صحيح الجامع الصغير / ٤٣٠٨) ، واته : پوژوو پاریزره بهنده ی موسلمان خوی له ئاگری دوزخ پیده پاریزی .

هه روه ها خوی په روه ردار نه فهرمووی : ﴿ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾ (البقرة : ١٨٤) ، واته : بیگومان پوژوو گرتن چاکتره بوتان نهگه ر بهم کاره بزنان .

ئامانچی سی یه م / پیویستمان به کرده وه یه که هیه به هو یه وه بچینه بههشته وه ، بو نههم مبهسته ش له (أبو أمامة) ده گپرنه وه که فهرموویه تی : " أتيت رسول الله ﷺ فقلت مرني بأمر آخذة عنك قال عليك بالصوم فإنه لا مثل له " (صحيح سنن النسائي / ٢٢٢٠) ، واته : به پوژوو به پوژوش هاوشیوی نیه .

ئامانجی چوارهم / ئەم پەرەستنه جیاوازه له پەرستنهکانی تر هەرەك له پڕوایهتی ئیمامی بوخاری دا هاتوه كه پیغه مبهری خوا ﷺ **فهرمویهتی :** " یتړك طعامه و شرابه و شهوته من أجلی ، الصیام لی وأنا أجزی به ، و الحسنه بعشر أمثالها " ، واته : پۆژوهان واز له خواردن خواردنهوه و ئارهزوكانی ئههینی پۆژوو گرتن بۆ منه و تهنا منیش پاداشتی ددهمهوه پۆژوو پاداشتیکی دیاری نهكراوم بۆ داناوه چاكهش به ده ئهوهندهی خۆی پاداشت ددریتهوه .

ئامانجی پینجهم / پێویستمان بهكردوهیهك ههیه لهتاوانهكانمان بسپریتهوه و چاكهكانمان زیاد بكات بۆ ئەم مهبهستهش پیغه مبهری خوا ﷺ **فهرمویهتی :** " الصلوات الخمس والجمعة إلى الجمعة ورمضان إلى رمضان مكفرات لما بینهن إذا احتبیت الكبائر " (رواه مسلم) ، واته : پینچ فهرزی نوێژوو نوێژی جومعه بۆ نوێژهكهی تر پۆژوی رهمهزان بۆ رهمهزانهمی تر گوناهاكان ئهسپرنهوه كه لهنیوانیاندا ئهنجام ئهدریت .

ئامانجی شهشم / پێویستمان بهكاتیک ههیه دلنیا بین دوعاكانمان گیرا دهبی پیغه مبهری خوا ﷺ **فهرمویهتی :** " إن لله تعالى عتقاء في كل يوم وليلة لكل عبد منهم دعوة مستجابة " (صحیح الجامع الصغیر : ٢١٦٩) .

واته : خوای پهروهردگار له ههموو پۆژوو شهویکی مانگی رهمهزان دا چهندهها كهس پزگار ئهكات ههروهها بۆ ههموو موسلمانیکیش پارهوهیهك ههیه تیایدا بیاریتهوه وهلامیش ددریتهوه .

ئامانجی ههوتهم / پێویستمان به كاتیک ههیه پهروهردگار لیمان خۆش بیئ ، بۆ ئەم مهبهستهش له ئهبو هورهیرهوه دهگیرنهوه كه پیغه مبهری خوا ﷺ **لهسهر مینبهر فهرمووی (آمین آمین آمین)** ئهجا پرسیاریان ئی کرد ئهی پیغه مبهری خوا تۆ کاتی پۆشیتیه سهر مینبهر فهرمووت (آمین آمین آمین) ؟ فهرمووی لهوکاته دا جبریل . سهلامی خوای ئی بیئ . هاته لام و فهرمووی : ههركه سیك له ئومهتهكهت مانگی رهمهزانی بهسهردا هاتوو خوا لیی خۆش نهبوو با بپرواته دۆزهخوه و خوا دوری کاتهوه له رهحمهتی خۆی ، بلی (آمین) ، ئهفهرمویت : منیش وتم (آمین) .

له هه مویشی گرنگتر جی بهجی کردنی فهرمانیکی گرنگی فهرمانهکانی خوای پهروهردگار جگه لهوهی لهپوی پهوشت و تهندروستی و پوکانی تر كه سودمان پیدهگهیهنی كه به ئیزنی پهروهردگار له بابهتهکانی تر دهچینه سهری .

سودهکانی پۆژووی رهمهزان

کاتیک پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمویهتی : " یا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج فإنه أغض للبصر وأحصن للفرج ومن لم يستطع فعليه بالصوم فإنه له وجاء " (متفق علیه) ، واته : ئهی کۆمهلی لاوان ههریهك لهئیوه توانای ژن هیئانی ههبوو با ژن بهیئیت ، چونکه زیاتر چاو دهپاریژیت له بینینی نارپهوا ، و پاریژه ریشه له كهوتنه داوین پیسیهوه ، ئهوهش توانای ژن هیئانی نهبوو با پهنا بهریته به پۆژوو گرتن ، چونکه سهركوت كهروهی ئارهزهكانه .

دیاره حیکمهتیکی تیا به بویه پۆژووی کردووته به دیل و جیگرهوهی زهواج . ئەم وته بهنرخهش پێویسته وهك گوارهیهك له گویمانی بکهین چونکه پۆژوو چهندین سود و قازانجی تیا به ئهتوانین سودهکانی پۆژو بکهینه دوو بهشهوه : سودی ئاینی ، و سودی تهندروستی .

له روی ئاینهوه :

☞ نهفسمان پاک رانهگری و خۆشمان ئهپاریژی و ناگری شههوت له جهستهمان نهکوژینیتهوه ، به مهش له ئهنجامدانی تاوانی گهوره ئهمانپاریژیت و تاوان که متر ئهکهین .

☞ تۆوی رحمهت و بهزهیی له هۆش و ویزدان و دللهکانمان ئهنیژی و فییری نارامگرتنمان ئهكات .

☞ وامان لیدهکات ههردهم فهقیرهکانمان له یادبیئ و دهستی یارمهتیا بۆ درێژ بکهین .

☞ فییری چاکهکاریمان ئهكات و له درۆ و دوو پرووی و زمانپییسی ئهمان پاریژی .

☞ فییری خوا پهستی راستهقینهمان ئهكات ، فییری له خواترسانمان ئهكات .

☞ دللهکانمان نهرم ئهکاو گوئییهکانمان سوک ئهكات بۆ زیاتر گوئگرتن له قورئان و ئامۆژگاری .

باشترین ریگایە بۇ پزگار بوون لەتوان .

لە داو و پلانیە ھەمیشەییەکانی شەیتان ئەمانپاریزی .

ھۆکاریکە بۇ چۆنە بەھەشت و لیخۆشبوونی پەروردگار لیمان .

لە روی تەندروستیەوہ :

جەستەمان لە چەندین نەخۆشی ئەپاریزیت : ھەرەك دکتۆر (عبدالعزیز أحمد) لە وتاریکی دا ئەلیت : ((بە شیوہیەکی زانیاریانە دەرکەوتوہ کە پۆژوو وەسیلەییەکی سروشتی یە بۇ پاراستنی لەش لەھەندی دەرد و نەخۆشی ، ئەمەش لەژیانی یەکە یەکەئەو خەلکەدا بەدی دەرکریت) ، ھەرەوہا لەپاش تاقیکاریەکی زۆر بەسەر ئازەل و گیاندارانی تردا دکتۆر (روحیة) گەیشتە ئەم ئەجامە : ئەو گیاندارانە بۇ ماوہیەکی دیاریکرا و خواردن و خواردنەویان ئی قەدەغە بکریت بەرگری و بەرەنگاریان بۇ نەخۆشی زۆرتەر دەبییت تا لەپیش پۆژووہکەدا .

ھەرەوہا (ماکفادۆن) کە یەکیکە لە پزیشکە ناودارەکان و زانیەکی پسیپۆرە لە پزیشکی دا دەلیت : ((باشترین شت بۇ پاریزگاری کردنی لەش ساغی و چاک بوونەوہ لەنەخۆشی پۆژووہ)) .

ھەرەوہا ئەم زانیە ((پاریسپاردوہ کە لە ھەموو ھەفتەییەکدا پۆژیک پۆژوو پیویستە بۇ ھەموو ئادەمیزادیک خۆیشی لە ھەفتەییەکدا پۆژیک یان دو پۆژ بەپۆژوو دەبوو ، وای دانابوو بەلای کەمەوہ لەسالیک دا سی پۆژ پۆژوو پیویستە)) . ھەرەوہا ئەم زانیەو ئەم پزیشکانەش ((تنەر ، کرسکۆم ، سەنگلەر ، ئەسکەندەر خۆر)) پۆژویان گرتوہ و بۇ چارەسەری زۆر نەخۆشیش پۆژویان بەکارھیناوە .

پاشان دکتۆر (عبدالعزیز أحمد) ئەلیت : پۆژوو بۇ ئەم دەرمانە خوارەوہ باشترین دەرمانە (قەلەوی ، پەیدا بوونی ورگ ، گری گری بوونی دەمارەکان ، کۆبوونەوہی ترشی میز لە دەمەرەکاندا ، لمی گورچیلە ، لمی زاو ، سەرئیشەی زۆر (شقیقە) لەگەل تیکچوونی ھەرەس ، بەرزبۆنەوہی پەستانی خوین (ضغط) ، تیکچوونی ھەمیشەیی ریخۆلەکان ، نەخۆشی جومگە و چەندەھا نەخۆشی تریش)) .

ھەرەوہا دکتۆرە (إبتسام عبدالحلیم) دەلی : (ماکفادۆن) ی زانی بەناوبانگی ئەمریکی لە کتیبەکەدا نووسیویەتی دەلی : ھەموو مرقۆیک پیویستی بە پۆژوو ھەییە با نەخۆشیش نەبی ، چونکە کۆبوونەوہی ژەھری خۆراک و داودەرمان لە لەشدا ، ئادەمیزاد وەك نەخۆش لیدەکات ، کاتی کە بەپۆژوو بوو کیشی (وزن) ی کەم دەبییتەوہ و ئەو ژەھرانەش لە لەشیدا نامینن .

ھەرەوہا دکتۆرە (إبتسام عبدالحلیم) ئەلی : ھەندی لە دکتۆرەکانی پسیپۆری پیست باسی سوودی پۆژویان کردوہ بۇ پاراستنی پیست لە نەخۆشی و ئەلین : پەییوہندی خواردن بە نەخۆشیەکانی پیستەوہ بەتینە ، لەبەر ئەوہی خۆگرتن لە خواردن و خواردنەوہ بۇ ماوہیەک ، پزێھە ئاو و خوین لە لەشدا کەم دەکاتەوہ ئەمەش دەبییتە ھۆی کەم بوونی ئاو لە پیستدا ، لە ئەجامدا بەرگری پیست . بۇ نەخۆشی یە بە ئازارەکانی زۆر دەبی .

لە ھەموویشی گرنگتر ھەموو پەرستەکانمان بۇ خۆمانە تەنھا پۆژوو نەبییت بۇ خوی پەروردگارە ، دەبا ھەولبەدین بە پاکترین و جوانترین و باشترین شیوہ و پەرستن پۆژووکانمان پزاینینەوہ و پزیشکەشی پەروردگارمانی بکەین بە ئومیدی ئەوہی لە ھەموومانی وەرگری (اللهم آمین) .

مەترسی پۆژوو نەگرتن

باوەرداری یەك خوا پەرەست : ئیستا زانیت بۆچی دەبی بەپۆژوو بین لەگەل ئەوہشدا کە سودەکانی پۆژومان پون کردوہ کەچی ئەوہی خستەمە رو مشتیک بو لەخەرمانی سودەکان و فەزەلەکانی پۆژوو ھەر بۆیە تەحەدا ئەکەم ئەگەر کەسیک بتوانی تەنھا یەك زەرەری پۆژووم پی بدات ، لەگەل ئەوہشدا خوی پەروردگار دەرەتی ئەو نەخۆش و

یەكەوتوانەى داوہ ئەگەر پۆژوو بۆ تەندروستیان باش نەبیت تەنەت ئەم پزیشكانە (ماکفارون ، تەنەر ، كرسكۆم ، سەنگلەر ، ئەسكەندەر خۆر) پۆژویان گرتوہ و بۆ چارەسەرى زۆر نەخۆشیش پۆژویان بەكارھێناوہ . لەكاتێكدا رەنگە موسلمانیش نەبویت كەچى تۆى موسلمان پۆژوو ناگریت بۆچى ؟

ئیتەر نازانم ئەوانەى پۆژوو ناگرن چ بیانویەکیان ھەبە حەق وایە ئەم پرسیارە ئاراستەى خۆیان بکەن (بۆچى پۆژوو ناگرن) ؟ بلى ی بیانوہەکیان لەقیامەت سودى ھەبى ؟ لەو برۆیەدا نيم چونکە ئەوانەى پۆژویان لەسەر نىە دیارى كراون پرست بە كى کردوہ پۆژوو ناگریت ؟ كى رینگەى پىداوى ؟ ھۆكارى پۆژوو نەگرتنت چىبە ؟ تەنھا وەلامىكم ئەوى راشكاوانە پيم بلى چونکە وەك براىەكى دلسۆزت لەپاشە پۆژت ئەترسم حەزناکەم بچیتە دۆزەخەوہ ، ئەزانى ئاکامى پۆژوو نەگرتنت چىە ؟ ئەزانى چ تاوانىك ئەنجام ئەدەى ؟ تاوانى پشت گوى خستنتى يەكێك لە پایە گرنگەکانى ئىسلام كە ئەگەر باوہرت پىي نەبى كافر ئەبى . واتە بۆ ھەتاھەتايە مانەوہ لەناگرى دۆزەخ . وە ئەگەر باوہرت پىيەتى بۆچى پشت گوى ئەخەى ؟ بۆچى لەژيانى خويندن ناتوانى يەكێك لەبابەتەکانى خويندن پشت گوى بخەیت و تەركى بکەى ؟ چونکە ئەزانى بەھۆیەوہ يەك سالى خويندن لەدەست ئەچى و راسب ئەبیت ئەى ناترسیت بەپۆژوو نەگرتن قیامەت لەدەست بچیت ؟ تاقىکردنەوہى قوتابخانە (تعویض) ئەكرى بەلام كەمردى ھىچ شتىك (تعویضى) يەك پۆژ پۆژووت بۆ ناكات چونکە دەرفەتى ئەوہت نامىنى ھەرەك پەرۆردگار لەبارەى حالى پاش مردنى ئەو جۆرە كەسانە ئەفەرموى : ﴿ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْحٌ إِلَىٰ يُؤْفِكُونَ ﴾ (المؤمنون : ۹۹ - ۱۰۰) .

واتە : ھەتا كاتى مردن دیت بۆ ھەر كامیان ئەوسا ئەلى : ئەى پەرۆردگارم بمگىرەوہ (بۆ دونیا) بەلكو كەردەوہ چاك بکەم (لەبرى ئەوہى نەمكردوہ) لەو تەمەنەى لەدەستم چوو ، نەخىر بىگومان ئەمە تەنھا قسەيەكە ئەو ئەيلى و لەپاش مرنیشیان لەژيانى بەرزەخى دا ئەژین تا پۆژىك زىندو ئەكرىنەوہ .

بۆچى بۆ بەرپۆوہەرى كارەكەت بەلى گەورەم ئەكەیت ؟ تەنەت ئەگەر بەدلىشەوہ نەيكەیت ، كەچى پۆژوو ناگریت و دەشزانیت سزای پەرۆردگار سەختە بۆ ئەوانەى سەرىچى ئەكەن وەك ئەفەرموى : ﴿ وَأَعْبُوا أَحْسَنَ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ أَنْ تَقُولَ نَفْسُ يَا حَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴾ (الزمر : ۵۵ - ۵۶) .

واتە : شوین باشتەرى بەرنامە بکەون كە پەرۆردگارتان بۆتانى ناردوہ و شوینی بکەون واتە (قورئان) پيش ئەوہى لە پرىكا سزاكەتان بۆ بىت و ھەستیشى بەخۆتان نەكەن تا شتىك بکەن بۆ خۆتان نەوہك كەسىك بلىت : ئەى داخ لەسەر كەمتەرخەمىم لەلای خوا و لە گوپرايەلى كردنى ، بيشك لە گالتهكەرانیش بووم بە ئاین و كتیبى خوا .

ئايە قورئان فەرمانمان پى ناكات كە پۆژوو بگرن ؟ ئەوانەى پۆژوو ناگرن بزائن پۆژوو لەسەر كى فەرز نىە شەرم لەخۆیان ئەكەن دائەنیشن و ئەگرین بۆ ئەو سالانەى بەپۆژوو نەبوون ، بەلام ئەگەر يەك تۆز تىرامان و بىركردنەوہى ھەبى چونکە ئەوانەى كە پۆژویان لەسەر نىە بەچەن خالىك ئەيخەمە پرو بزانه تۆ لەكام جوملەى :

يەكەم / كەسىكى كافر و بى باوہر كە لەدۆزخ دا بۆ تاھەتايە ئەمىنیتەوہ ، ئايە تۆ كافریت ؟ ئەى بۆچى پۆژوو ناگریت ؟

دوہم / منالىكى نەفام تەمەنى نەگەيشتىبیتە قوناغى بالغ بوون ، ئەگەر يەكێك پىت بلىت بۆ ئەوہندە منالیت لەوہلامدا چى پى ئەلىت ؟ دلنبايە بۆت بكریت دەم كوتى ئەو كەسە ئەكەیت ، ئەگەر كەسىك بالغ بى و ژىر بى چۆن خوى ئەخاتە تەمەنى منالىك كە ھىشتا ميشكىشى كامل نەبوہ ئايە تۆ ميشكت كامل بوہ يان منالیت ؟ تەنەت گەر واش بىت بیانویەكى لاوازە و وەرنەگىراوہ رەنگە بتوانى خۆت و خەلكى ھەلخەلەتینی بەلام ناتوانى فىل لە خواى پەرۆردگار بکەیت چونکە وەك ئەفەرموى : ﴿ وَمَكْرُؤًا وَّمَكْرًا لِلَّهِ وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَاكِرِينَ ﴾ (آل عمران : ۵۴) .

واته : له ولایشه وه دوژمنانی دینی خوا فیلیان کرد به لام خوی پهروه دگاریش فیلی له گهل کردن و فپو فیله که یانی پوچهل کرده وه ، بی گومان بن خوا باشتین چاره که ره بو هله و هاشانه وهی فیل و پیلانه کانیان .
 بویه ناگای لیته که راست ناکهیت ، نایه تو منالیکی بالغ نه بوی که پوژوو ناگریت ؟ یان خوت نه خه له تینی ؟ نازانم براو خوشکی ژیرم نیوه چی نه لین ؟

سییه م / که سیکی نه خوشیه کی درپژخایه نی هه بی و ئومیدی چاک بوونه وهی نه بیته ، نه گهر که سیکی له ش ساغیت بو شوکری خواناکهیت و پوژوو ناگریت ؟ یان نه ته وی نه خوشیه کی کوشنده بگریت . له ش ساغه کان نیوه نه لین چی ؟
 خوزگه به نه خوشه کان نه بهن ؟

چوارهم / که سیکی شیته که عه قلی له دهست داییت ، نایه رازیت پوژوانه یه کیک پیته بلیته شیته ؟ کاردانه وهت چونه بو نه وانیه پیته نه لین شیته ؟ چه ندین به لگه نه هیئیته وه و هه ل نه دهی بیسه لمینی و توره نه بیته لی ی و په نگه لییشی بدهی ته نانهت نه گهر باوک و دایکیشت وات پی بلین ، باشه نه گهر شیته نیت بوچی پوژوو ناگریت ؟ نه گهر خویشته به شیته نه زانیت نه وا خوی پهروه دگار نه زانیت راست نه کهیت یان درو وهک خوی نه فهرموئی : ﴿يَعْلَمُ خَائِفَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾ (غافر : ۱۹) .

واته : نه و خوی هه میسه به چاوه خیانه تکاره کان . به رامبه به نافهرمانی خوی . ده زانیت و به وهش که سینه کان هه شاری نه دن) واته چی له دلماندایه خوا ناگای لیته تی . براو خوشکی موسلمان نهی نیوه چی نه لین ؟
 پینجهم / نافره تیکی سک پر یان شیردر ، نه مهش به و مهرجه ی پوژوه که ی زیانی بو خوی و مناله که ی نه بی نایه خوت له م جومله یه نه بیئیته وه یان چی ؟ نهی بو پوژوو ناگریت ؟ کوپان و کچانی باوه پردار نیوه چی نه لین ؟
 شه شهم / نافره تی که له هیزدا بیته تا پاک نه بیته وه ، برای موسلمان نهی تو چی ؟ بو پوژوو ناگریت ؟
 حه وته م / ژن و پیاوی به سالآ چوی په ککه وته ، نایه تو ته مهنت گه یشتوته ناستیک بیکه یته بیانوو بو پوژوو نه گرتن براو خوشکی لاوم نهی نیوه وه لامتان چیه ؟

له گهل نه وهی باسمان کرد نه و شهش به شه هه شتیکیان له سه ره نه نجامی بدن که سیکی کافر تا نه و کاته ی موسلمان نه بیته پوژوی له سه ر نیه منالی نه فام که بالغ بوو پوژوی له سه ره که سی نه خوشی درپژخایه ن و پیرو به سالآ چوان نه بی فدی به بدن شیته که باش بووه وه پوژووی له سه ره نافرهت له حه یز بو نه بی قه زای بکاته وه نافره تی شیردر فدی به له سه ره . باشه نهی تو له کام جومله ی له وانیه سه ره وه نه پوژوو نه گریته و نه فدی به ش نه دهیت نه م ناینه تازه یته له کوپوه هیناوه وهک پهروه دگار نه فهرموئی : ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَكُلًّا كَلِمَةً الْفَصْلِ لَقَضِي بَيْنَهُمْ وَأَنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (الشوری : ۲۱) .

واته : ناخو نه وانیه ریگای خواناسی نه گرن ، یا خو چه ند یاساو بهرنامه یه کیان بو داهینابن له ناین که به هیچ شیوه یه که خوا مؤله تی نه دابن ، خو شتی وا نه بووه ؟! نه گهر به لینی خوا نه بوایه به دواخستنی سزا بو پوژوی قیامهت هه ر زو له دونیادا بریار درابوو له نیوان نه وان و نیمانداره کاندایه بیگومان بو سته مکاران و هاوهل بریارده ران سزایه کی به نازار هه یه .

له گهل نه مه شدا هیچ کام له خاله کان پیاو و کوپکی موسلمان ی له ش ساغی ژیر ناگریته وه . به هه مان شیوه جگه له خالی (۵ و ۶) هیچ خالیکی تر دایکان و کچانی موسلمان ی له ش ساغی ژیر ناگریته وه له م دو حاله ته ش قه زای کردنه وه و فدی به دانیان له سه ره که چی هه ندیکیان نه قه زای نه که نه وه و نه فدی به نه دن .

بویه لیله دا پیته نه لین نه گهر نه ته وی سزای پوژوو نه گرتن بزانیته نه و به جوانی و به چاوی دلت نه م فهرموده یه بخوینه وه و لیکی بده ره وه ، له (أبو أمامة الباهلی) وه ده گپرنه وه فهرمویه تی : بیستم پیغه مبه ری خوا ﷺ ده یفه رموو : کاتیکیان خوم لی که وتبوو ، دوو پیاو هاتنه لام و کردیان به قولمدا ، تا بردمیان بو لای شاخیکی سهخت ، پاشان

پییان وتم : سهرکوهه ، وتم : من توانای نهوم نیه ، وتیان : بوټ ناسان دهکین ، منیش سهرکوهتم تا هندیک رویشتیینه سهرهوه لهو کاته دا گویم له دهنگیکی توند بوو ، وتم : نهو دهنکه چییه؟ وتیان : هاوار و ناله ی دوزه خییه کانه ، بهرهو سهرهوه برام ، له ریگادا چاوم کهوته سهر کوومه له کهسانیک به پشته پییانوه هه لواسرابوون و لیوه کانیان شهقار شهقار کرابوو و خوینی لیدههات ، دهرمووی : پیم وتن : نهو کهسانه کین ؟ وتیان نهوانه که بهربانگ دهکن پییش نهوهی کاتی پوژوویان تهواو بیټ . واته پییش پوژئاو ابوون ، پوژووه کهیان دهشکینن ...) باشه نهگه نهومه سزای کهسیک بیټ تا ئیواره به پوژوو بیټ و له بهر نهوهی بهر له پوژئاوا بوون و پوژووه کهی بشکینن واته بهر لهوهی کاتی شهرعی بیټ . پییش چوونه خوارهوهی خوړ . پوژووه کهی بشکینن ناخو سزای نهوانه چون بیټ که ههر به پوژوو نابن بگره نازاری خه لکیش نهدهن له پییش چاویان نان و ئاوی سارد نه خون دلنیا به سزاکه یان سه د قاتی سزای نهمانیه .

ئیستا زانیت سزای به پوژوو نه بوون چیه ؟ نه کری پیم بلییت بوچی پوژوو ناگریت ؟ له بهر تینویتی ، نهی نازانی له دوزه خ چ ئاویک به دوزه خی یهکان نهدهن ههروهک پهروه دگار نهفهرمووی : ﴿ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ اِنَّا اَعَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا اَحَاطَ بِهْمُ سُرَادِفُهَا وَاِنْ يَسْتَعْجِلُوْا يَغَاثُوْا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوْهَ بِسِ الشَّرَابِ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴾ (الکهف : ۲۹) .

واته : نهی (محمد ﷺ) پییان بلن : هق و راستی تنها ههر نهوهیه که لای پهروه دگار تانهوه هاتووه بوټان ، کهواته دواي نهو بی دینه غافلانه مهکهون ئینجا پاش دهکهوتنی هق و راستی ، هه مووشتان سهرههستن ، کی باوهر دینی و موسلنان نه بیټ ، با بهروایینی ، کییش نهیهوی کافر و بی بهروا بیټ ، با ههر کافر بیټ ، بیگومان ئیمه ناگریکی گهرمان بو ستهم کارانی کافران ناماده کردوه که گرو بلیسسهی وه که پهردهی خیوهت هه موو لایه کی گرتوون ، خو نهگه زوریان بو هات و هاوریان لی بهرز بووهوه و داواي ئاویان کرد ئاویکیان فریا دهخری وه کورقوشمی تواوهیه ، و دم و چاویان له بهر زور گهرمی هه لده کپوزی و دهیبرژینی ، نای چ خواردنه وهیه کی ناله بار و خراپه نهو ئاوه ، نای چ ژینگه و جییه کی ناله بار و خراپه نهو دوزه خه !!

یان له بهر برسیتی ؟ نهی نازانی له دوزه خ چ خوادنیکی به دوزه خی یهکان نهدهن ههروهک پهروه دگار نهفهرمووی : ﴿ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ صَرِيحٍ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴾ (الغاشية ۶ - ۷) .

واته : هیچ خواردنیکیشیان نیه جگه له درکیکی وشک و تال و تفت (که مهگه تهنه حوشت بیخوات) نهویش نه نهوهیه گوشتی پی بگرن و قه لهویان بکات ، نه نهوهیشه که برسیتیان لایاوی پیی بژین به پیچه وانیه خواردنی دونیا .

له بهر گهرما پوژوو ناگریت ؟ نهی نازانیت ناگری دوزه خ زور گهرم تره ههروهک پهروه دگار نهفهرمووی : ﴿ وَكِرْهُوَانٌ يُجَاهِدُوْنَ اَبْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَالُوْا لَا تَنْفِرُوْا فِي الْحَرِّ قُلْ تَارُجَهَّمْ اَشَدُّ حَرًّا لَّوْكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴾ (التوبة : ۸۱) .

واته : دوپروهکان پییان خویش نه بوو سهرهوهت و سامان بههخشن و به گیانی خویان له له ریگه خوادا برپون بو غزاو جیهاد بکن ، به یهکتریان نهوت : لهم کاتی گهرمایه دا دهرمه کهون و مه پون بو جهنگ پییان بلن : نهی محمد ﷺ ناگری دوزه خ گهرمتره له گهرمای هاوین نهگه ژیر و تیگه یشتوو بونایه چاک تیدهگه یشتن .

له بهر ته مه لی پوژوو ناگریت ؟ نهی نازانیت سهرپیچی کردنی پهروه دگار چی به دواوهیه پهروه دگارمان نهفهرمووی : ﴿ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُوْلَ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُ الْهُدٰى وَيَسْعَ غَيْرِ سَبِيْلِ الْمُؤْمِنِيْنَ تُوَلِّهِ مَا تُوَلِّي وُضِلِّهٖ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيْرًا ﴾ (النساء : ۱۱۵) .

واته : ههرکهسیک پاش نهوهی ریگه هق و راستی بو دهرکهوتوو شارهای دینی خوا بوو دژایه تی پیغه مبهری خوا ﷺ بکات ریگاو ریبازی بگریته بهر که ریگای راستی باوهرداران نه بیټ ئیمهش روی نه کهینه نهو بهرنامه و ریگایه ی به ناره زوی خوئی له دونیا هه لیبرژاردوه ، ئیتر ئیمه وازی لیی نه هینین و حه قمان نیه به سهریه وه ، وله قیامه تیشدا نه یخینه ناو ناگری دوزه خهوه نای که دوزه خ جی و پییه کی زور سامناک و خراپه و بویان ناماده کراوه .

له بهر مال و منال پوژو ناگریت و کاسبیان بو ئەکهیت ؟ ئەی نازانی پهروهردگار ئەفهرموی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ كُمْ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَانِحٌ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّبَكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّبَكُمُ بِاللَّهِ الْعُرُومُ ﴾ (القمان : ۳۳)
 واته : ئەی خه لکینه خوتان له سه ریچی پهروهردگار بیاریزن و فه رمانه کنی جیبه جی بکه ن و لیی بترسن و له و پوژهش بترسن که هیچ باوکیک هیچی له دهست نایهت بو کوره که ی ، وه هیچ مندالیکیش هیچی پی ناگری بو باوکی خوی . واته : لاله و پارانه وه له و پوژهدا به کرده وی چاک نه بیته هیچ که لکی نیه . بیگومان به لیینی خوا به هاتنی پوژی دوایی و قیامهت راسته ، وریا بن ژیا نی ئەم دونیا یه فریوتان نه دات نه فس و شهیتانیش به موله تدانی خوا چه واشه و سه رگهردانتان نه کا و فریوتان نه دات .

یان له ترسی رزق و پوژی پوژو ناگریت ؟ ئەی نازانی پهروهردگار مان ئەفهرموی : ﴿ لَأَسْأَلَكَ مِنْ رِزْقٍ تُنَزِّلُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْقَوِيِّ ﴾ (طه : ۱۳۲) .

واته : داوای رزق و پوژی له تو ناکهین به لکو ئیمه خو مان رزق و پوژی و بزوی به تو ئەدهین ، جا که وایه ئەوه ندهش به کاروباری رزق و پوژی وه خوت شه رقال مه که سه ره نه جگام و پاشه پوژی چاک و پیروزیش ته نها هه ر بو خه لکانی پاریزگار و به ته قوایه ئەوانه ی سنوره کانی خوا ئە پاریزن .

یان له بهر خو شی و چیژی دنیا پوژو ناگریت ئەی نازانی پهروهردگار مان ئەفهرموی : ﴿ يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَأْمُ الْقَرَارِ ﴾ (غافر : ۳۹) .

واته : ئەی هۆزه که م به راستی ژیا نی ئەم دونیا یه ته نها له زهت بردنیکی به په له یه و به راستی ته نها ماله که ی تر (به هه شت) جیی هه می شه یی و هه وانه وه یه .

به داخه وه ئەگه ر ئەمانه بیانه کانتان بیته به دنیا یه وه هه ندیک بیانوی خراپه تریان هه یه له وانه ش ئەلین ناتوانم جگه ره نه کی شم به داخه وه فه رمانی پهروهردگاری ئەشکینی بو جگه ره یه کی بی گیان که له زه ره زیاتر هیچی له دهست نایهت له کاتی که له به رده م به ریوه به ری کاره که ی ناویری جگه ره بکی شی چونکه قه ده غه یه له دیک و باوک و له لومه ی خه لکی ئە ترسی و له خوا ناترسی و به پوژوو نابیت له کاتی که دا خوای پهروهردگار ئەفهرموی : ﴿ وَخَشِيَ النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ يَخْشَاهُ ﴾ (الأحزاب : ۳۷) .

واته : تو له خه لکی ئە ترسیت خو خوا شایسته تره و له پی ش تره تو لیی بترسیت و فه رمانه کانی جیبه جی بکه یته . ئەی ناترسن له سه ر ئەم حاله ته بمرن ؟ وه لامتان چی ئەبی ؟ ئەلین خوایه ده رفه تمان بده بگه ری نه وه دنیا و پوژوو بگرین ؟ به لام خه لکیکی زور وا ئەلین به داخه وه له دونیا ش دا وه لامی ئەم بیانه وه ش ئەزانن به لام گو مرابوون زال بوه به سه ریان وه ک خوای پهروهردگار ئەفهرموی : ﴿ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَسْأَلُونَ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ لَفُحَّ وَجُوهُهُمْ آتَامٌ وَهُمْ فِيهَا مِنَ الْحُوتِ أَلَمْ يَكُنْ آيَاتِي تُلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكْدِبُونَ قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ قَالَ أَخْسَوْا مِنِّي يَا قَوْمِ إِنَّمَا هِيَ كَلِمَةٌ تَقُومُ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ فَاتَّخِذْ نُوهُمُ سُحْرًا حَتَّىٰ أَتَوْكَ مُتَسَلِّطِينَ وَأَلْقِ السَّحَابَ فِئَالِ الْيَوْمِ بَمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴾ (المؤمنون : ۹۹ - ۱۱۱) .

واته : خوانه ناسان هه ر دریزه به کاری خراپه و بی بروایی خو یان ئەدهن تاکاتی مردن یه خه ی یه که به یه که یان ئەگریت و ئەحوالی ناخیره تی بو نا شکره ئەبی ئەوسا ئەلی : پهروهردگارم بمگیره وه بو دنیا به لکو ئەو کاره چاکه ی له دنیا له دهستم چوو بیکه م ، نه خیر هه رگیز ئەو داخوایه جیبه جی نابیت ، ئەوه ی ش هه ر قسه یه و ئەو به نا چاری

نهیکات وهتا پوژئی زیندو نهکرینه وه له مپه ریکی زور گه وره یان له پینشدایه و ناتوانن بگه پینه وه بو دنیا ، واته : هه رگیز ناگه پینه وه و هه ر له سزاشدا نه بن ، ئینجا له جاری دوه مدا فو کرا به شه یپور دا بو زیندو بوونه وه ، ئیتر له بهر قورسی و نارپه حه تی نه و پوژیه یه ، هیچ نه سه ب و خزمایه تیه ک له ئوانیاندا ناخوینریته وه ، چونکه هه رکه سه و سه رقال و سه رگه رمه به کاری خو یه وه ، ده رفه تی نیه تا ئاو پ به لای خزمه که یه وه بداته وه ، تونها کرده وه ی چاک و بروای چاک که لکی ده بی بو ی و له یه کتریش ناپرسن ، چونکه هه ریه که کاری خو ی هیه ، ئینجا نه و که سه ی ته رازو ی کی شانیه ی کرده وه کانی قورس و سونگین بی نه وه نه وانن سه رفراز و پزگار نه بن ، هه رکه سیکیش ته رازو ی چاکه ی سووک بی ، واته خراپه کانی له کرده وه چاکه کانی زیاتر بی ت نه مانه نه و که سانه ن زیانیان به خو یان گه یاندوه و گو مپرا و به ده بخت بوون و خو یانیان له کیس چوو به هه تا هه تاییش له دو زه خدا نه میننه وه و هه رگیز پزگاریان نابی ت گرو بلیسه ی ناگر چرو چاویان نه برژینی و لیوه کانیشیان هه لده قرچی (له پاش نه م سزایه ش خوا ی په روه ردگار سه رزه نشتیان نه کاو نه فه رموی) ئایه کاتی خو ی له دونیادا ئایه ته کانی ئیمه تان به سه ردا نه ده خویند رایه وه ؟ که چی له گه ل ئاشکرا و پونیشیاندا هه ر برواتان پی نه ده کردن ؟ نه و جا وانه زانن نه گه ر پی ئی بنین به و کاره یان پزگار نه بن و به هه رمه مند نه بن ، بو یه : به که ساسیه وه نه لین : په روه ردگارمان نه گبه تی و به ده بختی به سه رماندا زال بو وه گه لیکی سه ر لی شیاو بووین په روه ردگارمان له و ناگره ده رمانکه و بو دنیا بمانگه پینه وه نه و جا نه گه ر نه م جار ه ش گه پراینه وه بو بی بروای ، به پراستی ئیمه که سانیکی سه ته مکارین ، په روه ردگاریش نه فه رموی : دور که ونه وه و قسه م له گه ل مه که ن ، کاتی که ده سته یه که له به نده کانم نه یان ووت په روه ردگارمان ئیمه بروای ته واو و جیگرمان به تو هی نا جا تو ش لی مان خو ش به و به زه ییت پیمانا بیته وه ، چونکه تو چاکترین زاتیکی که له هه موو میهره بانیک میهره بانتری ، به لام ئیوه نه وانتان کرده جیگای گالته پی کردنی خو تان تا نه و راده یه ی خه ریک بو نتان به گالته کردن به وانه وه ناوی منی له بیرتان برده وه و به رده وه ام به وان پی ده که نین جا با بزائن نه مپرو منیش . له م پوژه سه خته دا . به هو ی ئارام گرتن و خو گرتنیانه وه یاداشتیانم دایه وه که ته نها نه وانن سه ریبه رز و به ختیار .

له هه مویشی مه ترسی دارتر نه وه ی پوژوو نه گری نه گاته نه و راده یه ی ناسنامه ی موسولمانی خو ی له ده ست بدات چونکه پیغه مبه ری خوا ﷺ له پیناسه ی ئیسلام فه رمو یه تی :

یه که م / (الاستسلام لله بالتوحید) ، واته : ته سلیم بوون بوخوای په روه ردگار به یه کتا په ره سستی ، نه گه ر یه ک خوا نه په ره سستی بو پوژوو ناگری ؟

دووه م / (الانقیاد له بالطاعة) ، واته : موسولمانیک بیت گو ی رایه لی فه رمانه کانی خواو پیغه مبه ره که ی بیت ﷺ ، نه گه ر خو ت به گو ی رایه ل نه زانیت بوچی بی فه رمانی نه که ییت له کاتی کدا پوژوی فه رز کرده که چی پوژوو ناگریت ؟ سه ی یه م / (الخلوص من الشرك والبراءة من اهلها) ، واته : پاک بو نه وه له هاو هل بریاردان و بی به ری بوون له هاو هل برسارده ران بو خوا . نه گه ر خو ت بی به ری نه که ی له هاو هل بریارده ران بوچی پوژوو ناگریت له کاتی کدا نه وان باوهریان به پوژووی موسولمانان نیه دیاره به م کاره ت ته با و یه کپرای له گه لیان ده نا بوچی پیه وانه یان نا که یته وه و پوژوو ناگریت ؟

بو یه ته نها بیت نه لیم خوا ی په روه ردگار نه فه رموی : ﴿ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴾ (البقرة : ۸۲) .

دلنیا به تا کو پوژویش نه گریت باوهرت ته واو نیه باوهریشت ته واو نه ته وی به ئاسانی بجیته به هه شته وه ، نه ی نازانی نه و که سانه نه چنه به هه شته وه سیفاتیان له و ئایه ته باس کراوه بو به ده ست هی نانی نه و سیفاتانه ش نه بی پوژوو بگرین ، نه ک نه وانیه ی خوا ی په روه ردگار له باره یانه وه نه فه رموی : ﴿ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرِبَتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَأَلْجَمُوا نَسَاهُمْ كَمَا سُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا يَأْتُونَ بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴾ (الأعراف : ۵۱) .

واتە : ئەوانەى كە ئاینەكەى خویان كردهوه سەرقالى بى سوودی و گالته ، وه ژيانى دونیا فریوى دان ، بۆیه ئەمرو هېچ بايه خيكيان بو دانانهين ههروهك چۆن ئەوان دیدارى ئەم پوژهيان لهبیری خویان بردهوه وه ئایهتهكانى ئیমেيان ئینكار ئەکرد .

ئیستا پیم بلى بۆ ستم لهخۆت ئەكەیت بهسیهتی خو ههلهتاندن بهسیهتی تهمەلى پهشیمان بهروهه بیر لهه بايهته بکهروهه كه پهروهردگار ئەفهرمویت : ﴿ وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ نَحِبُ دَعْوَتِكَ وَتَسْعِ الرَّسُلِ أَوْلَكُم مَّا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ أَلَمْ تَسْمَعُوا مَن قَبْلُ مَالِكُمْ مِّنْ زُرَّالٍ ﴾ (إبراهيم : ٤٤) .

واتە : ئەى محمد ﷺ خەلكى بترسىنه لهسهختى و نارهحتى پوژيەك كه سزاو ئەشكهنجەى خويان بو دیت جا ئەوانەى ستميان كرده ، كاتى سزاكه ئەبينن ئەلین : ئەى پهروهردگارى ئیمه بو ماوهیهكى كهميش بىت مۆلهتمان بده و ئاكامان دوا بخه تا وهلامى بانگهوازهكەت بدهينهوه و شوینی پیغهمبەرەكەت بکهوين . ئەوجا پييان ئەوترى : ئەى بو ئیوه بهبون له پيشهوه سویندتان خورد ؟ كه ههركيز فەناو نەمانتان بو نيه و قیامەتیش نایهت .

لهتو وابى ئەم دونیايه تا سەر بوئو ئەمینی ؟ دلنیا به ههردەبى بمرین ئەمه بهلینیکه و خویا پهروهردگار به به ههموو مرقایهتی داوه وهك ئەفهرموى : ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴾ (العنكبوت : ٥٧) .

واتە : خو ههموو خاوهن گیانیك چيژهرى مهركه ، واتە : ههمووتان مهركه ئەچيژن ، پاشانیش بۆلای ئیمه ئەگهرينهوه .

ئاگات لهو پوژهيەت پهشیمانى دادت نادات ، بۆیه تا نه مردوى لهدونیا دا پهشیمان بهروهه ، چونكه تا لهژيانى تهوبەت لى قبول ئەكرى كه مردى بههېچ شیوهیهك دهرفتهى ئەوهت نادەن تهوبه بکهیت ، چونكه پهروهردگار ئەفهرموى : ﴿ وَكَانَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي بُتُّ الْأَنَ وَلَا الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴾ (النساء : ١٨) .

واتە : وه تهوبه و پهشیمانى بو ئەوانه نییه كه بهدریژایی تهمەنیان خهريكى تاوانن تا لهسات و كاتى گیانه لا و مردندا ئەلى : بیگومان لهو كارانهم پهشیمانم ، وه بو ئەو كهسانهش بهكافرى ئەمرن تهوبهیان قبول ناكرى ئیمه سزایهكى سهخت و ئیش پیگهیهنهрман بو ئەوانه ناماده كرده .

دلنیام ئەوانه پوژوو ناگرن و هېچ بیانیویهكى شهريعان نيه تهنه له بهر يهك هو پوژوو ناگرن ئەویش سهركهشیه و هېچی تر بۆیه با ئاگه دار بن خویا پهروهردگار ئەفهرموى : ﴿ وَقَدْ دَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْإِطْعَامِ بَلْ هُمْ أَصَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴾ (الأعراف : ١٧٩) .

واتە : وه زوریکمان له جنۆكه و ئادهمی دروست كرده بو دۆزهخ دلیان ههیه كه چى تیناگەن له پاستى و چاویان ههیه كه چى دسهلاتى خویا پى نابینن و ههستى بیستنیان ههیه بهلام پى نابیسن ئەمانه وهكو ئازهلن بهلكو له ئازهلش ویلترن چونكه ئازهل ئەگهپى بهدواى سوذى خو و له زهره و زیانى خو پانهكات ئەوانه غاقل و بى ئاگان له ئایهتهكانمان .

بۆیه بهرلهوهى بمرى بهخۆتا بچۆروهه و بزانه هوى چیه پوژوو ناگريت ، چونكه لهپاش مردن هېچ پهشیمان بونهوهیهك دادت نادات ، ههروهك خویا پهروهردگار ئەفهرموى : ﴿ فَالْيَوْمَ لَأُؤْخَذَ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِسَّ الْمَصِيرِ ﴾ (الحديد : ١٥) .

واتە : ئەمرویش له ئیوه و ئەوانه بى باوهر بوون فدییهك وهرناگيرى بو پرگار بونتان ، جیگا و مالتان ئاگرى دۆزهخه ئەو شایسته تره پیتان ئای سهرئهنجامیکى چهنده خراپه .

چۆن پېشوازی لە مانگی رەمەزان بکەین ؟

ھەرھەموومان كە میوانییمان دیت چەند رۆژیک پېشوخەت تی ئەفکرین بۆ ئەوھی چۆن پېشوازی لەو میوانە بکەین ، جاری واش ھەییە نازانین ئەو میوانە شایستەھی ئەو ریز و ماندو بوونەھیە ؟ باش بیئت یان خراب لە ئەنجامدا بۆ مروقیکی ئەکەین ، راستە منیش پیم وایە مروق جیگای ریزگرتنە بەلام کاممان بە ھەفتەھیەک بیرمان کردۆتەووە و لە خۆمان پرسێووە ئایا چۆن پېشوازی لەو میوانە بەرپزە بکەین کە سالی یەك جار سەردانمان ئەکات ؟ کە ئەویش مانگی رەمەزانی پیرۆزە ؟ پرسیاریکە و زۆربەمان خۆمانی ئی ئەدزینەووە لەکاتیکیدا (معلی) ی کورپی (فضل) ئەلیت : ((پېشینەکان مانگی بەر لەهاتنی رەمەزان لەخوا ئەپارانەووە کە خوی گەورە بیانگەھیەنیتە مانگی رەمەزان)) ، ئەمە پېشوازی کردنە کەچی خەلکی ئەم سەردەمە زۆریان بۆ ئاھەنگ و خوشیەکان خویان ئامادە ئەکەن بەلام ئایا چۆن خۆمان بۆ رەمەزان ئامادە کردووہ ؟ ئایا بریاری تەوبەکردنتان داوہ ؟ بریارت داوہ واز لە تاوانەکانت بەینیت ؟ ھەولئە ئەوہت داوہ پەرەھیکی نوئ ھەلبەدیتەوہ ؟ ھیچ پلانیککی دارپژراوت ھەییە بۆ ئەم مانگە ؟ چەندین پرسیاری تریش .

برای بەریز و خوشکی بە حیشمەت : وەك برایەکی دلسۆز پیتان ئەلیم بەرنامەھی مانگی رەمەزانتان بە تەوبەکردن و گەرانەووە دەست پێبکەن ، ھەولبەدەن بە تەوبەکردن پېشوازی لەم مانگە بکەن ، چونکە خوی پەرەردگار ئەفەرمویت :

﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ (النور : ۳۱) .

واتە : ئەھی ئیمان دارەکان ھەمووتان تەوبە بکەن و بگەرینەووە بۆ لای پەرەردگارتان تا رزگار و سەرکەوتوو بن .

ھەرۆھە ئەفەرموی : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً صُوحَاً عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ ﴾ (التحريم : ۸) .

واتە : ئەھی ئەوانەھی باوہرتان ھیناوە بگەرینەووە بۆ لای خوا بە تەوبە و گەرانەووەھیکی یەكجاری تا پەرەردگارتان لە گوناھو تاوانەکانتان خوش ببی .

تەوبەکردن سەرەتای ریکای خوشبەختیە ، ھەموومان تاوانکارین و پێویستمان بە تەوبەکردن ھەییە ، با پێغەمبەری خوا ﷺ بکەینە پېشەوامان ئەو زاتەھی سەرەپای ھەلگرتنی تاوان لە سەری رۆژانە تەوبەھی ئەکرد وەك فەرموویەتی ﷺ :

" توبوا إلى الله تعالى ، فإنّي أتوب إليه كل يوم مائة مرة " (صحيح الجامع الصغير / ۳۰۰۵) .

واتە : بگەرینەووە بۆ لای خوا بە تەوبەکردن چونکە من لە رۆژیکدا سەد جار تەوبە ئەکەم و داوای لیخوش بوون ئەکەم .

ئەوہشمان لەیاد بیئت تاوانەکانمان ھەرچەندە زۆر و گەورەبن ئەو پەرحمەت و بەزەھی خوی پەرەردگار زۆرتەر و گەورەترە .

پەرەردگارمان دەرگایی تەوبەکردن لە مەغریبان ئەکاتەووە تا وەکو خۆر ھەلھاتن دایناخت شەوانیش دائەبەزی بۆ ئاسمانی دوونیا ھەرۆک پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی : " یتزل الله في كل ليلة إلى سماء الدنيا ، فيقول : هل من سائل فأعطيہ هل من مستغفر فأعفر له ؟ هل من تائب فأتوب عليه ؟ حتى يطلع الفجر " (رواه مسلم) .

واتە : خوی پەرەردگار ھەموو شەویك دیتە ئاسمانی دوونیا . دابەزینیك لایەق بیئت بە گەورەھی و جەلالی خوی . و دەفەرمویت : ئایا داواکاریك ھەییە پیئ ببەخشم ؟ یان کەسیك ھەییە داوای لیخوشبوون بکات بۆ ئەوھی لیخوشبم ؟ یان کەسیك ھەییە تۆبەبکات بۆ ئەوھی لیئ ببورم ؟ ئەوہش تاكو فەجر (گزنگ) دەرەكەویت .

دەبا ئەم ھەلە لە دەست خۆمان نەدەین ، ئاسانە ھیچ پارەھی تی ناچیت تەنھا پێویستی بەراست گویی و لە خوا ترسان و پارانەووە ھەییە دەبیئت ھەول بەدەین ئەو کارانە ئەنجام بەدەین کە دەبنە ھۆی گیرابوونی دووعا و قبوالبوونی تەوبەکانمان ، وەك شەونویژ و زیکر و دووعا و قورئان خویندن و دوورکەوتنەووە لە تاوان ، پێویست ئەکات سوپاس

گوزاری پهروهردگارمان بین که مانگی رهمهزانی پیبهبهخشیوین دها ئەم دیاریه جوانه بهههل بزاین و له دهستی خۆمانی نهدهین و به تۆبه کردن و گهراڼهوه بۆ لای پهروهردگار پیشوازی له مانگی رهمهزان بکهین با پیشوازیهکهمان وهکو پیشوازی پیبهبهبری خوا ﷺ و هاوهلانی بیټ که دهیفرموو : " أتاکم شهر رمضان شهر مبارك فرض الله عليكم صيامه تفتح فيه أبواب الجنة وتغلق فيه أبواب الجحيم وتغل فيه مردة الشياطين وفيه ليلة هي خير من ألف شهر من حرم خيرها فقد حرم " (صحیح الجامع الصغیر / ۵۵) .

واته : ئەوا مانگی رهمهزانتان بهسهردا داهات ، که مانگیکی پیروژ و به بهرکهته ، خوای پهروهردگار پوژووی ئەو مانگی له سهر فهرزکردون ، تیایدا دهرگاکانی بههشت دهکریڼهوه و دهگاکانی دۆزهخی تییدا دادهخرین ، شهیتانه سهرکهشهکانی جنوکهی تییدا کوټ دهکریټ ، وه شهویکی تییدایه خیر و چاکهی له ههزار مانگ چاکتره ، ئەو کهسهی له خیر و چاکهکهی بیبهبش بیټ ئەوا بیبهبش بووه .

هاوهلانیش شهش مانگ پیش هاتنی مانگی رهمهزان لهخوا ئەپارانهوه که بگهنه مانگی رهمهزان ، ههروهها (ابن کثیر) ئەلیټ : ((پارانهوهی یهکی له پیشینهکان بریتی بووه له : ئەی خوایه بگهیهنه به مانگی رهمهزان و مانگی رهمهزانیش بگهیهنه بهمن ، وه ئەو مانگهم بۆ بهره سهر به قبول بوونی ئەو پههستهنهی که کردومه تیایدا)) ، ئەمهیه پیشوازی کردنی راستهقیینه ئەمهیه خو ئامادهکردن بۆ مانگی رهمهزان دها ئیمهش ههول بدهین خۆمان ئاماده بکهین بۆ مانگی رهمهزان به دارشتنی کۆمهلیک بهرنامهی به سوود بۆ خۆمان و دهورو بهرمان .

پوژووگرتن وازهینان نیه له خواردن و خواردنهوه

خهڵکانیکی زۆر هه ن پیمان وایه رهمهزان واتا خو گرتنهوه له خواردن خواردنهوه و خهوتن بۆ چهند سهعاتیک !! گهر وا بیټ له پوژوو گرتن ئاسان تر نیه ، بهلام ئەمه گهورهترین ههلهیه که پیویست ئەکات خۆمانی لى بپاریزین ، چونکه ههروهک پیبهبهبر ﷺ فهرموویهتی : " ليس الصيام من الأكل والشرب ، إنما الصيام من اللغو والرفث ، فإن سابك أحد أو جهل عليك ، فقل إني صائم إني صائم " (صحیح الجامع الصغیر / ۵۳۷۶) ، واته : پوژوو تهنها خو گرتنهوه نیه له خواردن و خواردنهوه ، بهلکو پوژوو بریتییه له له خوگرتنهوه له قسهی پرپوچ و بى سوود ، وه ئەگهر هاتوو کهسیک جوینی پی دایت یان کردهوهیهکی نهفامانهی بهرامبهرت ئەنجام دا (ههلهیهکی دهرهق کردی) ئەوا پیی بلی : من بهپوژووم ، من بهپوژووم .

موسولمانی یهک خوا پههست زۆرشتیک ههیه لهگهڵ پوژوو گرتندا ناگونجیټ وه بۆ ئەوهی پوژووکهمان بهبی کهم و کوپی و بیبهبهخشینه پهروهردگارمان ئەبی خۆمانی لى بپاریزین ، نازانم بۆچی که دیاری بۆ کاربهدهستیکی پایهبهرز ئەبهین ههول ئەدهین کهموو کوپی تیا نهبیټ که چی بیر لهوه ناکهینهوه . نمونهی بهرزی بۆ خوای پهروهردگار . که پوژووکهمان بۆ پهروهردگار و گوئی نادهینی کهم و کوپی تیایی یا نه !! ههروهها لهخهڵکی وا بیټ پوژوو تهنها پوژووی دهم بهستنه بی گویدانه ئەندامهکانی تری لهش بویه که پوژوو ئەگری و خوټ له خواردن و خواردنهوه ئەگریتهوه با زمانیشت بهپوژوو بیټ بیپاریزه له درۆ و قسهی پرپوچ و ناشهعی و نوکتهی ههلبهستراوی خهیال چونکه پیبهبهبری خوا ﷺ فهرموویهتی فهرموویهتی : " إن الرجل ليتكلم بالكلمة لا يرى بها بأسا يهوي بها سبعين خريفا في النار " (صحیح الجامع الصغیر / ۱۶۱۸) .

واته : مروټ ووشهی وای دی بهسهرزادا ، و هیچ بایهخیکی بۆ دانانیټ ، کهچی ههفتا پایز . سال . دهیهاویټته ناو دۆزهخوه .

ههروهها فهرموویهتی : " من لم يدع قول الزور والعمل به فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه " (رواه البخاري) .

واته : ئەگهر پوژووان واز نههینی له ووتهی درۆ و ئەنجامدانی ، خوای پهروهردگار پیویستی بهوه نیه واز لهخواردن و خواردنهوهکهی بهینی .

هەرودها فەرمووئەتی : " ألا أخبركم بأكبر الكبائر ؟ قالوا : بلى يا رسول الله ، قال : الإشراف بالله ، وعقوق الوالدين ، وشهادة الزور أو قول الزور ، قال : فما زال رسول الله ﷺ يقولها حتى قلنا ليته سكت " (صحيح سنن الترمذی / ۲۳۰۱) .

واتە : نایا پیئان راگهیهنم گه ورتیرینی تاوانه گه ورتەکان چین ؟ ووتیان : بەلێ ئەو پیئەمبەری خوا ﷺ ! فەرمووی : هاوێل بۆ خوا بپاریدان ، خراپەکاری و ئەزیزەتدانی دایک و باوک ، و ایەتیدانی درۆ و ، یان ووتە درۆ ، دەلیت : بەردەوام ئەوهی دووبارە دەکردهوه تاكو ووتمان خۆزگە بێدەنگ ببایە .

خوای پەروەردگاریش ئەفەرمووی : ﴿ وَاجْتَبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴾ (الحج : ۳۰) .

واتە : هەرودها خوتان بپاریزن لە قسەى درۆ و ناپهوا .

چاوهکانت لە تەماشاکردنی حەرام بپاریزە شەوان با چاوت بەپۆژوو بیئت بەرامبەر سەتەلایت پۆژانیش لە دەشت و دەر و لە بازار چونکە خوای پەروەردگار ئەفەرمووی : ﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴾ (النور : ۳۰) .

واتە : ئەو پیئەمبەری خوا ﷺ بە ئیمانداران بلێ : چاوتان بپاریزن لە ناست تەماشاکردنی نامەحرەمدا و داوین و عەورەتتان بپاریزن بێگومان ئەوه باشترە بۆتان ، بێگومان خوا بەو هەموو ئاكارەیان بە ناگایە .

گویت لە بیستنی گۆرانی و قسەى ناشەری و پڕوپوچ و خراپ بپاریزە خۆت لە هەموو جورە تاوانیک بپاریزە بۆ ئەوهی لە جوملەى ئەو کەسانە نەبیست کە پیئەمبەری خوا ﷺ دەربارەیان فەرموئەتی : " رب صائم حظه من صيامه الجوع والعطش ورب قائم حظه من قيامه السهر " (صححه الألباني في صحيح الترغيب و الترهيب / ۱۰۸۴) .

واتە : زۆریک پۆژوووەوان هەیه تەنها برسیتی و تیونیتی بۆ ئەمینیتهوه .

ئەمەش لەهۆکاری ئەو هەموو تاوانانەى ئەیکات لە درۆ و غەیبەت و تەماشاکردنی حەرام و ... هتد . کە دەبنە هۆی ئەوهی پاداشتی پۆژوووەکەى کەم بکات تا هیچی ئی نامینیتهوه .

بۆیه چ سویدیکی هەیه ئەو پۆژووی خاوهنەکەى ماندو ئەکاو ئیواره وەختی بەریانگ هیچی بۆ نامینیتهوه ، چونکە دلی مردوه و تەنها وەکو عادەتیک پۆژوو ئەگریت نەك وەکو عیبادهتیک هەر لەسەرەتای پەمەزانەوه تا کۆتایی تینوی ئەبێ و برسی ئەبێ و دلێشی هەمان دلی پەش و پەقە هیچ نەگۆراوه هەربەرەدەوامە لەتاوان لەکاتیکیدا ئەگەر بە مردووەکان بلین ئومیدی چی ئەکەن ئەلین مانگی پەمەزان لەگەڵ ئەوهشدا زندووەکان هەر بەردەوامن لەسەر تاوان بۆیه ناگەداریه ، چونکە پیئەمبەری خوا ﷺ فەرموئەتی : " أن النبي ﷺ رقى المنبر فلما رقى الدرجة الأولى قال آمين ثم رقى الثانية فقال آمين ثم رقى الثالثة فقال آمين فقالوا يا رسول الله سمعناك تقول آمين ثلاث مرات قال لما رقيت الدرجة الأولى جاءني جبريل ﷺ فقال شقي عبد أدرك رمضان فانسلك منه ولم يغفر له فقلت آمين " .

هەرودها پیئەمبەری خوا ﷺ فەرموئەتی : " ورغم أنف رجل دخل عليه رمضان ثم انسلخ قبل أن يغفر له " (صححه الألباني في مشكاة المصابيح / ۹۲۷) .

واتە : بێ دەسەلاتی و سەرشۆری بۆ کەسیک مانگی پەمەزانی بەسەردا هات و کۆتایی بیئت پیئەمبەری خوا لیلی خۆش بیئت .

هەرودها (ابن القيم) فەرموئەتی : ((كل قيام لا ينهى عن الفحشاء والمنكر لايزيد صاحبه إلا بعداً ، وكل صيام لا يصابن عن قول الزور والعمل به لا يورث صاحبه إلا مقتاً و رداً يا قوم أين آثار الصيام !! أين أنوار القيام !! إن كنت تنوح يا حمام الباني للبين أين شواهد الأحران !! احفانك للدموع أم أحفان لاتقبل دعوى بلا برهان)) .

بۆیه موسلمانى بەپۆژوو بۆ ئەشکەنجەدان نیه بۆ پەروەردەکردنە کەچی خەلکیکی زۆر لەم پەروەردەکردنە بیبەشن و خویان تۆشی بپهیزی و ماندوبون ئەکەن و لەتاوان زیاتر هیچی تریان بۆ نامینیتهوه .

رهمهزان مانگی
به هیزبونه نهك برسیتی و لاوازی !

به داخه وه له جیاتی پییشوازی کردن خه لکیکی زور له گهل هاتنی مانگی رهمهزان ناومیدی رویان تیئه کات و بههفته یهک پیش دست پیکردنی ماندوو بوون بهروخساریانه وه دیاره تهنها بیر له وه نهکهنه وه چون نه م مانگه تهواو بکن بهبی نه وهی تیفکری کویرانه بریار نه داو به مانگی برسیتی و بیهیزی ناوی نه بات له کاتیکیدا رهمهزان مانگی به هیز بوونه مانگیکه چیژیکی تایبه تی ههیه . جیاوازه له مانگه کانی تر هیژیکی سهیر نه به خشیتته دهرونی موسلمانان برسیتیان له بیر نه باته وه نه م هیزهش تهنها نه وانه ههستی پیئه کهن که به گهرمی و به راستگویی یه وه پییشوازی لیئه کهن و باوهشی بو نهکهنه وه و دلتهنگ نه بن به تهواو بوونی ههر بوونی نه م هیزه دهرونی وه ای کردوه زوربهی غهزای موسلمانان له م مانگه پیروزه به سهرکه وتنه وه نه نجام بدری رهنگه بیسن یهک مانگ خوگرتنه وه له خواردن خواردنه وه چ هیژیک به مروقه نه به خشتی ؟ نه م پرسیارهش تهنها نه وانه نه یکن که باوهریان پته و نیه و بونه ته به ندهی نارهزه کانیان نه وانهی تهنها بیریان لای تیریوونی جهسته یانه و تیریوونی رۆحیان له یاد چوه گوی نادهنی دهرون و رۆحیان چهن برسی بی بو خواپه رستهی . راسته خوگرتنه وه له خواردن مروقه بسی نه کات و جهستهی لاواز نه کات له هه مان کاتا له روی پزشکی و تهنروستیه وه قازانچ به جهسته نه گه یه نی که دواتر به چرو پری باسی نه کهن ههروه ها نه فسی مروقه پیوستی به برسیتی ههیه بو پهروه ده چونکه کهم شتیک ههیه وه کو برسیتی مروقه فیری نارام گرتن و له خوا ترسان بکات ههروهک پهروه دگار نه فرموی : ﴿ وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ خُسْرًا إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَوَأَصْوَا بِالْحَقِّ وَوَأَصْوَا بِالصَّبْرِ ﴾ (العصر : ۱ - ۳) .

واته : سویند به کات و رۆژگار که چهند گرنگ و به نرخه ، بیگومان هه موو خه لکی له زیان و زهره رهنه دیدایه ، تهنها نه وانهی نه بییت که برویان هیناوه و کرده وهی چاکه یان کردوه و نامۆژگاری یه کتریان کردبی به ثاینی راست و پابهندی ههق بوون ، وه نامۆژگاری یه کتریان کردبی به نارامگرتن له سه ر ثاینی خوا .

لیردها گرنگ دهرون و دلی مروقه باس نه کهن ، به بدریژای (۱۱) مانگ نان نه خوین رهنگه توژی پیی قه له و بین و هیچی تر که برسیش بوین ماوه یه کی که مه و به سه ر نه چی به لام کاتیک دل و دهرنمان برسی نه بییت بو خوا په رستهی نه وکاته لاوازی دهست پی نه کات که مه ترسی دارترین لاوازیه که لاوازی باوه ره . لاوازی جهسته یی رهنگه به ره و مردن بمانبات نه وکات پهروه دگار له سه ر معیده و جهسته مان ناکات به لکو سهیر دلمان نه کات ، به لام لاوازی باوه ره به هه مان شیوه به ره و مردن نه مانبات به لام مردنیکی سه رشوپرانه و مه ترسی دار که دۆزه خی له پاشه ، فیرعه ون دهوله مه ند بوو به دهوام به جهسته به هیز و به سک تیر هیچ سودی نه بوو ههروهک پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رمویه تی : " لِبَآئِي الرَّجُلِ الْعَظِيمِ السَّمِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَزِنُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحُ بَعُوضَةٍ . وَقَالَ اقْرَأُوا ﴿ فَلَا تَقْبَلُهُمْ فِيَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَرَبًا ﴾ (سورة الكهف : ۱۰۵) " (متفق عليه) .

له کاتیکیدا زوریک له هه اوه لانی پیغه مبه ری خوا به سک برسی و به جهست لاواز که چی به رۆح و دل تیریوون به هیز بوون له خوا په رستهی بویه ته انیان به هه شت به دهست به یین له نمونهی نه و هاوه لانهش وهک له م فه رموده یه دا هاتووه : " أمر النبي ﷺ عبد الله بن مسعود أن يصعد شجرة فبأته منها بشيء فنظر أصحابه إلى ساق عبد الله فضحكوا من حموضة ساقه فقال رسول الله ﷺ ما تضحكون لرجل عبد الله أثقل في الميزان من أحد " (قال الألباني : صحيح لغيره : ۲۳۷) .

چونکه پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رمویه تی : " إن الله لا ينظر إلى صوركم ولا أموالكم ولكن ينظر إلى قلوبكم وأعمالكم " (رواه مسلم) .

واته : خوی پهروه دگار ته ماشا و سهیری شیوه تان ناکات ، و نهش ته ماشا و سهیری مال و سامانتان دهکات ، به لکو ته ماشای دل و کرده وه که نتان دهکات .

نه‌مه‌ش حیکمه‌تیکی خوایی یه چونکه نه‌فهرموی : ﴿ اُمِّ حَسَبِ الَّذِيْنَ اجْتَرَحُوا السِّيَّاتِ اَنْ تَجْعَلَهُمْ كَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءٌ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴾ (الجنائیه : ۲۱) .

واته : ئاخو ئه‌وانه‌ی بپروایان نیه و تاوانیش نه‌کهن پییان وایه وهك ئه‌وانه‌یان دانه‌نیین بپروایان هی‌ناوه و کاره چاکه‌کانیان نه‌نجام داوه ؟ هه‌رگیز شتی وا نابی پییان وایه ژیان و مردنیان یه‌کسانه ؟ واته : پییان وایه وهك یه‌ك ده‌ژین و نه‌مرن ؟ خراپه ئه‌و دادوهریه ئه‌یکهن .

بویه ئه‌و کاتانه‌ی مروّقه دلّ و ده‌رونی تی‌ر نه‌کات به‌خواپه‌ره‌ست لاوازی جه‌سته‌ی کاری تی‌ناکات ، چونکه بپروای به‌و خویه‌خت کردنه هه‌یه بویه به‌رده‌وام دلّی خوشه و ئومیدی به‌پاشه‌روژ هه‌یه و گه‌ش بی‌نه ئه‌مه ئه‌و هی‌زه‌یه که رهمه‌زان نه‌یبه‌خشیتته مروّقه به‌لام نه‌وکاته دلّ و ده‌رومنان نه‌که‌ینه قوربانی بو ده‌سته و تی‌رکردنی سکمان به‌رده‌وام ره‌شبینین به‌رده‌وام دلته‌نگین ژیانی جه‌سته ژیانیکی کاتیه و نه‌بیته خولّ له‌کاتی‌کدا ژیانی رۆح ژیانیکی هه‌تاهه‌تاییه ژیان ژیانی دلّه نه‌گه‌ر دلّمان برسی بو بو خواپه‌ره‌ستی و تی‌رمان نه‌کرد نه‌و کاته به‌ره‌و فه‌وتان نه‌چین به‌پیچه‌وانه‌وه نه‌گه‌ر سکمان برسی بوو تی‌رمان کرد نه‌که‌وینه هولی تی‌رکردنی شه‌هوت که مردینیش له‌قیامه‌تدا سکی تی‌ر و مالّ و منالّ و سامان دادمان نادات دلّ و ده‌رونی‌ک فریامان نه‌که‌ویت به‌خواپه‌ره‌ستی تی‌رمان کردییت ، چونکه خوای په‌روه‌ردگار نه‌فهرموی : ﴿ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ اِلَّا مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ قَلْبًا سَلِيْمًا ﴾ (الشعراء : ۸۸ - ۸۹) .

واته : ئه‌و رۆژه نه‌ مالّ و سامان سوودی هه‌یه و نه‌ کوپان به‌که‌لک دین مه‌گه‌ر که‌سێک به‌ دلّی ساغه‌وه بیته حوزوری خوا ، واته دلّی پاک بیته له‌ شیرک و تاوان و پر بێ له‌ خواپه‌ره‌ستی و چاکه‌ کاری .

نه‌یوتوه به‌سکیکی تی‌ره‌وه بویه هه‌رچه‌نده به‌سک برسی بیت و لیوت وشک و تینو بێ نامریت ، چونکه ژیان و مردنی مروّقه کاتیکی دیاری کراوی هه‌یه به‌لام زۆرجار به‌جه‌سته زندو به‌دلّ مردوو ئه‌و دلّه‌ی که هۆکاره بو خوش به‌ختی هۆکاری په‌یوه‌ست بوونه به‌ په‌روه‌ردگار بویه ئیمه‌ی مروّقه (۱۱) مانگ سکمان تی‌ر نه‌که‌ین و دلّمان برسی نه‌که‌ین که‌چی ئاماده‌نین بو یه‌ك مانگ سکمان برسی به‌که‌ین بو ئه‌وه‌ی دلّمان تی‌ر به‌که‌ین به‌ خواپه‌ره‌ستی ئه‌مه ئه‌و هی‌زه‌یه که باسی نه‌که‌م هی‌زی باوه‌ربوون به‌خوا هی‌زی خواپه‌ره‌ستی و دورکه‌وتنه‌وه له‌تاوان ئه‌و هی‌زه‌ی باوه‌رمان زیاد نه‌کات بو ئه‌وه‌ی له‌قیامه‌ت فریامان به‌کویت نه‌ك ئه‌و هی‌زه‌ی له‌خواردن ده‌ستمان نه‌که‌ویت و له‌قیامه‌ت هی‌چی له‌ده‌ست نایه‌ت بو‌مان ، نه‌گه‌ر به‌ می‌ژوودا بگه‌رپینه‌وه ده‌بینین زۆریک له‌ به‌هیزه‌کانی دنیا له‌ژیاندا دۆزه‌خیان بو خویان کړی له‌کاتی‌کدا زۆریک له‌ بیهیزه‌کانی دنیا به‌هه‌شتیان بو خویان کړی ، چونکه به‌شیکیان دلّی به‌هیز کردبوو به‌ خواپه‌ره‌ستی ئه‌وانی تر سکیان پر کردبوو دل‌یشیان خالی و برسی ، ئه‌مه ئه‌و هی‌زه‌یه که مانگه رهمه‌زانی پیروژ نه‌یبه‌خشیتته موسلمانان هه‌ر بویه له‌پیش رهمه‌زان هه‌ستی پیناکه‌ین به‌لام له‌رهمه‌زاندان سهر نه‌که‌وین به‌سهر شه‌هوت و نه‌فسمان له‌کاتی‌کدا (۱۱) مانگ شه‌ر و به‌ره‌نگار بوونه‌وه کچی ته‌نها له‌مانگی رهمه‌زان سهر نه‌کوین به‌سهر جه‌سته و شه‌هوتمان ، چونکه رهمه‌زان هی‌زی‌کمان پی نه‌به‌خشێ هیچ مانگیک ئه‌و هی‌زه‌مان پی نابه‌خشێ .

سهرکه‌وتنی رۆح و دلّ و به‌سهر نه‌فس و شه‌هوت ئه‌و هی‌زه‌یه که رهمه‌زان پیمانی نه‌به‌خشیت ، هه‌روه‌ک زانای نه‌لمانی ماموستا (طیهارت) له‌باره‌ی به‌هیزکردنی ویسته‌وه کتی‌بیکی داناوه و تیایا ده‌لیت : ((پۆژوو گه‌وره‌ترین بنجینه‌یه بو به‌هیزکردنی ویست وه کارامه‌ترین هۆیه بو ئه‌وه‌ی مروّقه بتوانی له‌غاوی ده‌رونی خوای به‌ده‌سته‌وه بیته وه یه‌خسیری هه‌واو هه‌وه‌سی نه‌بیته)) .

گه‌ر ئه‌و هی‌زه نه‌بیته بوچی عاشقانی جگه‌ره به‌دریژی پی رۆژ به‌رۆژون و جگه‌ره ناکیشن ؟ بوچی پۆژانی تر توانایان نیه تا ئیواره جگه‌ره نه‌کیشن ؟ بێ جگه‌ره کی‌شان هه‌لناکه‌ن ؟ که‌چی رهمه‌زان هی‌زیکی پی نه‌به‌خشێ زالّ ئه‌بێ به‌سهر نه‌فسی دا به‌هه‌مان شیوه ئه‌و هی‌زه نه‌بێ ژن و می‌رد ده‌ست له‌ ئاره‌زووه‌کانیان ناهینن خه‌لکی واز له‌خواردن و خواردنه‌وه ناهینن خو ئه‌کری پۆژوووان له‌ کاتی ته‌نها بخوات و بخواته‌وه بێ ئه‌وه‌ی که‌س پیی بزانیته له‌خوت بپرسه بو ئه‌و کاره ناکه‌یت ؟ چونکه ده‌زانیته خوای په‌روه‌ردگار ئاگای لیته و ئاگای له‌ دلته‌ ئایا ئه‌مه په‌روه‌رده‌ی دلّه‌کان نیه

نه یبه خشیت هموو که سیك ههستی پیناکات به وشهش گوزارشتی لیناکریت نهگه به چاویش نه یبینین به دلمان ههستی پینه که یین ، ماوه ته وه بلیم به ههشتیک له سه زه مینه که (مانگی رهمه زانه) هه که سیك نه توانی له ژیاندا نه به هه شته به دهست بهینی هه رگیز ناتوانی به هه شتی خوایی به دهست بهینی به لام کام ریگا بگرینه بهر بو نه به هه شته ؟ چون بتوانین له یه که کاتدا ههردوو به هه شته که به دهست بهینین ؟ بو ولامی نه م نه م پرسیارانهش له م نایه ته پیروزه دایه :

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ (آل عمران : ۳۱) .

واته : پیمان بلی نهی پیغمه مبهه ﷺ : نهگه ئیوه خواتان خوش نهوی و نه تانه وی لیئی نزیك ببنه وه دهبی پهیره وی شه ریهت و بهرنامه که ی من بکه نه وسه خوایش ئیوهی خوش نهوی ، واته : یه کیك له مهرجه سه ره کییه کانی خوشه ویستی خوا بو بهنده کانی گوپرایه لی کردنی بهنده کانه بو به جیهینانی فرمانه کانی پیغمه مبهه که ی ﷺ .

یه کیك له ریگا کانی شوین که وتنی پیغمه مبهه ریش ﷺ بریتی یه له پوژوو گرتن به و شیوه یه ی خوی فرمانی پیمان داوه بی که م و کوپی .

چون مانگی رهمه زان بهری بکهین ؟

باوهردارانی بهریز له مانگه پیروزه دا کاره خراپه کان بگوپه بو کاری چاکه و به یه کجاری واز له کرداره خراپه کان بهینه ، ههول بده پلانیکی باش بو بهری کردنی نه م مانگه پیروزه دابریژیت باشتین کاریش له م مانگه دا که پیویسته نه نجامی بدهیت بریتی به مانه ی خواره وه :

۱ . پوژوو گرتن : پوژوو گرتن یه کیکه له گرنگترین نه و په رسته شانه ی که له په روهردگارمان نیزیکمان نه کاته وه په روهردگاریش پاداشتیکی بی نه ندازه ی ته رخانکردوه بو نه وانه ی پوژوو نه گرن به و مهرجه ی پوژوو وه وان به پیی مهرجه شه ریه کان پوژوو که ی بگری و که م و کوپی و که م ته رخمی تیانه کات .

له (أبو هريرة) وه ده گپرنه وه که فه رمویه تی : پیغمه مبهه ری خوا ﷺ فه رمویه تی : " قَالَ اللَّهُ : كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَّامَ ، فَإِنَّهُ لِي وَ أَنَا أَجْزِي بِهِ ، وَالصَّيَّامُ حُنَّةٌ ، وَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمِ أَحَدِكُمْ ، فَلَا يَرَفْثُ ، وَلَا يَصْحَبُ ، فَإِنْ سَأَبَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ : إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمَسْكِ ، لِلصَّائِمِ فَرْحَانٌ يَفْرَحُهُمَا : إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ " (أخرجه البخاري : رقم : ۱۹۰۴ ، ومسلم برقم : ۱۱۵۱ ، واللفظ للبخاري) .

واته : خوای په روهردگار فه رمویه تی : هه موو کرده وی ناده میزاد بو خویه تی ته نها پوژوو نه بی بو منه (واته : هه مووی پاداشتیکی دیاری کراوی هه یه پوژوو نه بی پاداشتی دیاری نه کراوه) ، پوژووش پاریزه ره له ناگری دوزه خ ، هه ر یه کی له ئیمه به پوژوو بوو باواز له و ته ی پرو پوچ بیئی و هاوار نه کات ، وه نهگه که سیك جوینی به یه کیك له ئیوه دا یان شه ری پی گپرا با بلی : من به پوژووم ، سویند بیت به و زاته ی که نه فسی (محمد) ی به دهسته : بوئی ده می پوژوو ان له پوژی دوا ییدا لای خوا خوشتره له بوئی میسک ، پوژوو ان دوو خوشی هه یه و دهستی ده که ویئ : نهگه پوژوو بشکینی پی خوشحال ده بیئ ، وه نهگه چاوی به خوای خوی که وت خوشحال به پوژوو گرتنه که ی .

هه روه ها فه رمویه تی : " كل عمل ابن آدم يضاعف الحسنة بعشر أمثالها إلى سبعمائة ضعف قال الله تعالى إلا الصوم فإنه لي وأنا أجزي به يدع شهوته وطعامه من أجلي " (متفق عليه) ، واته : هه موو کرده وه یه کی پوله کانی ناده م پاداشته که ی چه نده جاری خوی زیاد نه کریت ، چاکه یه که به ده جار نه وه نده ی خوی تاوه کو (۷۰۰) حه وت سه د نه وه نده ی خوی ، خوای په روهردگار نه فه رمویئ : جگه له پوژوو ، پوژوو گرتن بو منه و ته نها منیش پاداشتی نه ده مه وه واز له شه هه وه ته کانی و خواردن نه هینیئ له پیناو من .

ههروه ها فرموویه تی : " من صام رمضان ایمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه . ومن قام رمضان ایمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه . ومن قام ليلة القدر ایمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) .

واته : هه ره کهسیک پوژووی مانگی رهمه زان بگریت ، به مه رجی بپروای به فره زیتی ئەم کاره هه بی و چاوه پروانی پاداشتی پوژی دواپی بییت ، ئەوا خوای په روه دگار له هه موو ئەو تاوانانه ی خویش ئەبییت که کردویه تی .

ههروه ها پوژوو یه کیکه له و عیباده تانه ی که ته نها ئەو که سانه چیژی لیوه رده گرن که به پراستی و بی کهم و کوری ئەنجامی ئەدهن ، وه له باره ی گه و ره ی پوژوو (أبو امامة) له پیغه مبه ره وه ﷺ ده گپریته وه و ده لییت : " أتیت رسول الله ﷺ فقلت مری بأمر آخذه عنك قال عليك بالصوم فإنه لا مثل " (صحیح سنن النسائی / ۲۲۲۰) .

واته : هاتمه لای پیغه مبه ری خوا ﷺ و پیم وت : شتیکم فی ربکه ئەویش فره مووی : به پوژوو به پوژووش هاوشیوی نیه .

۲ . پارشیو کردن و به ربانگ کردنه وه : زور خه لکیک به داخه وه له پیناو خه وتن و به هو ی ته مه لی و خه و قورسییه وه پارشیو ناکه ن و یه کیک له پاداشته گه و ره کان له ده ست خو یان ئەدهن که پارشیو کردنه لایان وایه پارشیو ته نها نان خواردنیکه بو ئەوه ی به پوژ برس یان نه بییت له کاتی کدا پارشیو نه کردن دوو زه ره ری گه و ره ی هه یه : یه کهم : له ده ست چوونی نوپژی به یانی که ئاکامیکی خراپی هه یه .

دووه م : له ده ست ده رچوونی ئەو پاداشته ی له ئەنجامی پارشیو کردنه وه وه ده ستمان ئەکه ویت هه ره وک پیغه مبه ری خوا ﷺ له باره ی پارشیوه وه فره موویه تی : " تسحروا فإن فی السحور بركة " (متفق علیه) .

واته : پارشیو بکه ن چونکه پارشیو کردن به ره که تی تیا یه . وه فره موویه تی : " إن السحور بركة أعطاكموها الله فلا تدعوها " (صحیح الجامع الصغیر : ۱۶۳۶) .

واته : پارشیو کردن به ره که تیکه خوای په روه دگار پیتانی داوه ده ستی لی هه لمه گرن و وازی لی مه هیتن . ههروه ها پیغه مبه ری خوا ﷺ فره موویه تی : " فإن الله ، و ملائکته یصلون علی المتسحرین " (أخرجه ابن أبي شیبة : ۸/۳) ، و أحمد : (۱۲/۳) ، و صححه الألبانی فی السلسلة الصحیحة برقم : ۳۴۰۹) .

واته : په روه دگار و فریشته کانی سه لوات ئەدهن له سه ر ئەو که سانه ی پارشیو ئەکه ن ، بویه ئەگه ر ته نها په رداخیکی ناویشته خواردوه هه لسه بو پارشیو کردن با له و سلواته به نرخانه بیبه ش نه بییت . ئەمه یه حکمه ت له پارشیو کردن ، جا چهن خو شه مروقی موسلمان کاته کانی پارشیو ته رخان بکات بو دوو پکات نوپژ و قورنان خویندن و پارانه وه له په روه دگار ، (۱۱) مانگ خه وتن چ سویدیکی هه بوو ده با یه ک مانگ نه خه وتن تا قی بکه ینه وه بزانه چو ن دلله کانمان پاک ئەبیته وه له تاوان جهسته مان پاک ئەبیته وه له نه خو شی و ته مه لی و ده چینه ریزی ئەو که سانه ی له قیامه تدا له سیبه ری عه رشی خوای په روه دگارن هه ره وک ﷺ فره موویه تی : " ورجل ذکر الله حالیا ففاضت عیناه " ، ده سا ئەم هه له زی پینه له ده ست خو ت مه ده .

ئهمه جگه له و پاداشته ی له زوو به ربانگ کردنه وه ده ستمان ئەکه ویت که چی له مه شیانا خه لکیکی زور به هه له دا چون چونکه درهنگ به ربانگ ئەکه نه وه به مه به ستی ده ست که وتنی پاداشتیکی زورتر و گه و ره تر له کاتی کدا په له کردن له به ربانگ کردنه وه خیری زورتر و پاداشتی گه و ره تره وه ک پیغه مبه رمان ﷺ فره موویه تی : " لا یزال الناس بخیر ما عجلوا الفطر " (متفق علیه) .

واته : به رده وام خه لکی له چاکه دان تا ئەو کاته ی په له له به ربانگ کردنه وه بکه ن ، واته ئەو کاته ی بازنه ی خو ر به ته واری ناوا ئەبییت نهک ئەو کاته ی تاریک دادییت و ئەستیره ده رئه چییت .

۳ . زور قورنان خویندن : قورنان خویندن یه کیکه له با شترین ئەو کارانه ی که له رهمه زاندا ئەنجامی بده ی گرنگی قورنان له ناستیکدا بووه که زوریک له پیشینان (سلف) له مانگی رهمه زاندا وازیان ئەهینا له کتیبی فره مووده و دانیشتن له مه جلیسی زانایان و مانگی رهمه زانایان به قورنان خویندن ته و او ئەکرد .

مانگی په مه‌زانه به مانگی قورئان ناسراوه و قورئانیش له مانگی په مه‌زانه دابه‌زیوه هه‌روهک په‌روه‌دگار نه‌فهرمویت : ﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ﴾ (البقرة : ۱۸۵) .

واته : مانگی په مه‌زانه ، نهو مانگه‌یه که قورئانی تیډا نیږدراوته خواره‌وه ، پینمایي خه‌لکی ده‌کات بو هه‌موو کاریکی چاک و چه‌ندین به‌لگه و نیشانه‌ی زور پونی تیډایه بو شاه‌زای پیگای راست و جیا‌کردنه‌وه‌ی راست و ناراست

بو نموونه (سفیان ثوري) وازی له هه‌موو شتیځ نه‌هیڼاو گرنگی به قورئان خویندن ئه‌دا ، (قتاده) هه‌ر هه‌فته‌یه‌ک خه‌تمه‌یه‌کی ته‌واو نه‌کرد جگه له په‌مه‌زانه له سنی (۳) پوژډا خه‌تمه‌یه‌کی نه‌کرد ، ئیمامی (زه‌ری) که په‌مه‌زانی به‌سهردا نه‌هات وازی له هه‌موو زانستیکی شهرعی نه‌هیڼاو پوی نه‌کرده قورئان خویندن . نه‌وه حالی نه‌وان بووه له‌گه‌ل قورئان . باوه‌پدارانی به‌پیز داواتان لیناکه‌م پوژی خه‌تمه‌یه‌ک بکه‌ن به‌لکو هیچ نه‌بیټ با نه‌چنه پیزی نه‌وانه‌ی خوای په‌روه‌دگار له باره‌یانه‌وه نه‌فهرمویت : ﴿ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴾ (الفرقان : ۳۰) .

واته : پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌مووی : نه‌ی په‌روه‌دگارم بیگومان . وهک خوت ناگه‌داری . گه‌ل و هوژه‌که‌م وازیان له‌م قورئانه هیڼاوه پشت گوئیان خست و شوینی نه‌که‌وتن و لیی دورکه‌وتنه‌وه .

وه مرده‌ش بیټ بو نه‌وانه‌ی که قورئان نه‌خویندن چونکه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " الصيام والقرآن يشفعان للعبد يوم القيامة يقول الصيام أي رب إني منعتك الطعام والشهوات بالنهار فشفعني فيه يقول القرآن رب منعتك النوم بالليل فشفعني فيه فيشفعان " (صحيح الجامع الصغير / ۳۸۸۲) .

واته : پوژو و قورئانی پیروز شفاعت ده‌که‌ن بو خاوه‌نه‌کانیان له پوژی دوايي دا ، پوژوو نه‌لیټ : په‌روه‌دگارم له دونیادا خواردن و ناره‌زوه‌کانم لی قه‌ده‌غه کردبوو خوايه له‌به‌ر من لیی خوش به ، قورئانیش نه‌لیټ منیش شه‌وان خه‌وم لیی قه‌ده‌غه کردبوو ، جا خوايه له‌به‌ر من لیی خوش به پاشان فه‌رمووی : خوای په‌روه‌دگار له‌به‌ر نه‌وان لیی خوش نه‌بیټ ... به واتایه‌کی تر هه‌ردوکیان نه‌بنه شفاعت کار بوی . ده‌با ئه‌م هه‌له زیږینه له ده‌ست خومان نه‌ده‌ین .

به‌پرستی گریانم دیټ بو حالی خوینده‌واره‌کانمان له په‌مه‌زانه ده‌چیټه مزگه‌وت و چاوه‌روانی بانگ نه‌کات و له‌گه‌ل ته‌واو بوونی نویژه‌که‌ی ده‌رئه‌چی و وهک بلیی نه‌وه هه‌موو قورئانه‌ی مزگه‌وتی نه‌ دیبیټ!! باوه‌پداری له خواترس ته‌ماشا‌کردنی ته‌لفزیون و سه‌ته‌لايت و پیاسه‌ی شه‌وانی سه‌رجاده‌کان بگوږه هیچ نه‌بیټ به شیک له کاته‌کانت ته‌رخان بکه بو قورئان خویندن خوای گه‌وره‌یش نه‌فهرمویت : ﴿ الَّذِينَ آمَنُوا وَطُمُئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾ (الرعد : ۲۸) .

واته : نه‌وانه‌ی که پروایان هیڼاوه و دلیان نارام ده‌گریټ به‌یادی خوا ، ناگه‌دارین که هه‌ر به‌یادی خوا دل‌ه‌کان نارام ده‌گرن .

بو‌یه نه‌گه‌ر بیټ و ته‌نها له کاتی نویژه‌کاندا له پیش هه‌رنویژیک په‌ره‌یه‌ک قورئان بخوینی و له پاش هه‌رنویژیک په‌ره‌یه‌ک قورئان بخوینی نه‌وا هه‌موو پوژیک ۱۰ په‌ره قورئان نه‌خوینی که ده‌کاته جوزئیک واته له‌ماوه‌ی مانگی په‌مه‌زانه خه‌تمه‌یه‌کی ته‌واو به‌کاتیکی که‌م ده‌که‌ی . پیم بلی چ سودیکت له ته‌لفزیون ده‌ست که‌وتوه ؟ چ سودیکت له هاوپړی خراب بینویه ؟ کچان و ژنانی مالیش هه‌ر له نیوه‌پووه بیر له‌وه نه‌که‌نه‌وه چ خواردنیکی خوش لیبنه‌ن بو به‌ربانگ و پوژ له مه‌ته‌بخ به سهر نه‌به‌ن .

خوشکان له نیوه و ابیټ ژنانی سه‌له‌ف مانگی په‌مه‌زانیان به دروستکردنی خواردنی خوش به‌سهر بردووه ؟ هیچ نه‌بیټ به‌شیک له کاته‌کانت ته‌رخان بکه بو قورئان خویندن ... گرنگی دانیش به قورئان چه‌ند لایه‌نیکی له خوی نه‌گری له‌وانه‌ش :

أ . قورئان خویندن به تیگه‌یشتنه‌وه : په‌مه‌زانه له‌دوای په‌مه‌زانه تیغه‌په‌ری خه‌می هه‌ریه‌کیکمان نه‌وه‌یه که‌ی خه‌تمه‌که‌ی ته‌واو بکات ، نه‌مه کاریکی باشه و پادا‌شتیکی گه‌وره‌ی تیایه پی‌شینیش قورئانیان زور نه‌خویند به‌لام

ناخو به خیرایی خویندنه وهی قورئان هیچ سویدیکی ههیه ؟ پیم وایی تهنها وهکو خویندنه وه کتیبیکی ناساییه به لکو رهنگه ههلهیشی زور تیا بکهی رهنگه پیرسی ئهی چی بکهین باشه ؟ بیئت ئه لیم باش وایه لهسه ر خویمان و به تیگه یشتنه وه قورئان بخوینن چونکه قورئان کتیبی شیعر رومان نیه ، قورئان یاسایه که تاوه کو لئی تیگه گی چیژ له خویندنه وهی وهرناگری بو ئه م کارهش باش وایه تهفسیریکی عربی (شیخ سعدی یان ابن کثیر) یان تهفسیریکی کوردیت له بهره سندا بیئت و به جوانی له نایه تهکان بکوئیته وه و تیگه گی چونکه یهک جار خه تمی بکهی به تیگه یشتنه وه له وه باشتره سه د جار خه تمی بکهیت و لئی تیگه گی زانای پایه بهرز (ابن تیمیة) فهرموویه تی : ((ربما طلعت علی الآية الواحدة نحو مئة مرة ! ثم أسئل الله و أقول یا معلم آدم علمنی)) .

ئه مه حالئ زانایه کی پایه بهرز بیئت ئیمه بلین چی ، ئومید ئه که م لاوه کانمان له کاتی خویندنه وهی قورئان کتیبیکی تهفسیر لای خویمان دانهن بو ئه وهی باشتر له قورئان تیبگه ن و چیژیکی زیاتر له خویندنه وهی وهربگرن .

ب . فییرکردنی قورئان : زورجار له مزگه وتهکان یان له مال گویمان له دهنگی ئه و که سانه ئه بیئت قورئان ئه خوینن ههلهیه کی زور ئه که ن و به جوړه دهنگی ئه یخوینن که شهرع ریگای پینه داوه له جیاتی خه وتن و پیاسه ی سه رجاده کان ههول بده ئه مه به هه ل بزانه و کاتیگ تهرخان بکه بو فییرکردنی خه لکی ئه مهش له پاش نوژی عه سر بو نمونه ههول بدهی کومه لئ که س بانگ بکهی رۆژانه دهرسی قورئانیان بدهیت و فیریان بکهیت . به م کارهت سه ره تاهه ک دروست ئه که ی بو که سانیک هه زیان له قورئانه و توانایان نیه پیغه مبهری خواش ﷺ فهرموویه تی : " خیرکم من تعلم القرآن وعلمه " (رواه البخاری) ، واته : باشترین کهستان ئه وانن فییری قورئان ئه بی پاشان خه لکیش فییری قورئان خویندن ئه کات . به تاییه تی لاوان حه ق وایه له جیاتی کوبونه وه لهسه ر یاری کردن و غه بیهت و خه وتن .... هتد رۆژانه هیچ نه بی نیو سه عات تهرخان بکه ن کامیان باشتر بوو فییری ئه وانئ تر بکات . پیغه مبهری خواش ﷺ فهرموویه تی : " إن الدال علی الخیر کفاعله " (صحیح الجامع الصغیر / ١٦٠٥) .

واته : هه رکه سیگ خیریگ نیشان خه لکی بدات ، ئه و خیری ئه گات به ئه ندازه ی هه موو ئه وانئ کاری پی ئه که ن . ت . مال و قورئان خویندن : زوریگ له باوکان و بریایان خوا لییان رازی بیئت عه سران له مزگه وت قورئان ئه خوینن ئه مه کاریکی باشه به لام که لئی ئه پرسی کور و که که ت چی ئه که ن یان برا و خوشکه کانت سه رقائی چین نازانی له کولان یان سه رقائی ته له فریونن باش وایه ئه و کاتانه تهرخان بکه ن و له پاش نوژی له مزگه وت بکه رینه وه ماله وه و مناله کانیان فییری قورئان خویندن بکه ن ئه مهش بو پاراستنی مناله کانئ و پته وکردنی په یوه ندی خیزانی و زیندو کردنه وهی مال به زیکر کردنی په روه ردگار و گوپینی کرده وهی خراپی مال به کرده وهی چاکه ، بو ئه م مه به سه تهش ئه توانیت خشته یه کی رۆژانه دانه ی بو مال بو فییرکردنی قورئان خویندن و له بهرکردنی چونکه ئیوه ی باوکان و دایکان بهرپرسن له مناله کانتان هه روه ک پیغه مبهری خواش ﷺ فهرموویه تی : " والرجل راع علی أهل بيته وهو مسؤول عن رعيته والمرأة راعية علی بيت زوجها وولده وهي مسؤولة عنهم " (متفق علیه) .

واته : پیاویش کاربه دهسته له سه ر ئه ندامانی خیزانه که ی و هه ر ئه ویشه بهرپرسه له سه ر ژیرده سه ته که ی ، و ئافره تیش کاربه دهسته له سه ر مال و سامان و مندالی میرده که ی و هه ر ئه ویشه بهرپرسه له سه ر یان .

جاریکی تر پیتان ئه لیم : داواتان لیئا که م له رهمه زاندا (١٠) خه تمه بکه ن به لکو داواتان لیئا که م هیچ نه بیئت (١) خه تمه بکه ن بو ئه وهی له قیامه تدا شه فاعه تتان بو بکات و فییری خه لک بکه ن بو ئه وهی له وانئ بیت پیغه مبهری خوا ﷺ له باره یانه وه فهرموویه تی : " خیرکم من تعلم القرآن وعلمه " (رواه البخاری) .

واته : باشترین کهستان ئه وانن فییری قورئان ئه بی ، پاشان خه لکیش فییری قورئان خویندن ئه کات .

٤ . ئه نجامدانی پینج فه رزه ی نوژی له مزگه وت و به جه ماعت : مانگی رهمه زانی پیروژ ده رفه تیکی باشه بو راهاتن له سه ر ئه وهی دوا ی رهمه زانیش نوژیژه کان به جه ماعت بکه ی ئه گه ر به دریزایی مانگی رهمه زان سه رکه وتی ، ههول بده له دوا ی رهمه زانیش هه ر به جه ماعت نوژیژه کانت بکه .

ئەوی ئەگەر تا پوژی مردن به جماعت نوژی بکەوی ئەوا بی گومان پاداشته‌کەوی به هه‌شتی به‌رینه ، دل‌نیایش به پاداشتی یهك نوژی جماعت و له مزگه‌وت به‌قه‌ده‌ر پاداشتی (۲۷) ، نوژی به‌ته‌ن‌ها ئه‌نجامی بده‌ی هه‌روهك پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فرمویه‌تی : " صلاة الجماعة تفضل صلاة الفذ بسبع وعشرين درجة " (متفق علیه) .

واته : نوژی جماعت خیری زیاتره له نوژی به‌ته‌ن‌ها به ۲۷ پله ، واته نوژیکی جماعت خیری ۲۷ نوژی به‌ته‌ن‌های هه‌یه .

هه‌روه‌ها پیویسته هه‌ولی ئەوه بده‌ی له یه‌که‌م رکاته‌وه ناماده‌ی نوژی جماعت بیت . چونکه سوربون له‌سه‌ر به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر ته‌کبیره‌ی ئیحرام سه‌ره‌تایه‌که بو پیه‌وه‌ست بوون به مزگه‌وته‌وه به‌لام به‌داخه‌وه زوو په‌له‌کردن بو نانی ئیواره و زور خواردن وای له‌زوریک له موسلمانان کردوه ته‌کبیره‌ی ئیحرامیان له‌ده‌ست بجیت له‌کاتیکدا ئه‌و پاداشته‌ی له ته‌کبیره‌ی ئیحرامدا هه‌یه زورگه‌وره‌یه هه‌روهك پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فرمویه‌تی : " إذا أمن الإمام فأمنوا فإنه من وافق تأمينه تأمين الملائكة غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) ، واته : ئەگەر پيشنوژی (إمام) ئامینی کرد له‌پاش ئەو ئیوه‌ش بلین ئامین ، چونکه ئەو که‌سه‌ی ئامینه‌کە‌ی له‌گه‌ل ئامینی فریشته‌کانی خوادا یه‌کی گرت ئەوا خوای په‌روه‌ردگار له هه‌موو تاوانه‌کانی پيشووی خۆش نه‌بیت .

بویه ئەگەر له‌مزگه‌وت نوژی‌ه‌کانت نه‌که‌یت ئامینه‌کانت له‌گه‌ل ئامینی فریشته‌کان ئەک ناگریته‌وه و ئەو خیره‌گه‌وره‌یه‌ش له‌ده‌ست خۆت نه‌ده‌یت .

بویه هه‌ول بده به‌رده‌وام بیت له‌سه‌ر ته‌کبیره‌ی ئیحرام بو ئەوه‌ی له‌پیزی ئەو که‌سانه‌ی بیت له‌و فرموده‌یه باسیان کراوه رهمه‌زانیش بکه‌ره سه‌ره‌تایه‌ک بو هه‌موو مانگه‌کانی تر .

پیزی یه‌که‌میش له‌پیزه‌کانی تر پاداشتی زورتره هه‌روهك پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فرمویه‌تی : " لو يعلم الناس ما في النداء والصف الأول ثم لم يجدوا إلا أن يستهموا عليه لاستهموا " (رواه البخاري ومسلم) .

واته : ئەگەر خه‌لکی بیانزانیایه بانگ و پیزی یه‌که‌م چیان تی‌دایه ، ئەگەر ده‌ست نه‌که‌وته‌تایه به تیر و پشک نه‌بیت ، تیر و پشکیان بو ئەکرد . لی‌ره‌شدا مه‌به‌ست گه‌وره‌یی ئەو خیره‌یه که له‌پیزی یه‌که‌می نوژی جماعت دایه .

ماوه‌ته‌ه بلیم ئەگەر نه‌ته‌وی له‌و که‌سانه‌ی بیت که له‌قیامه‌تدا له‌سیبهری عهرشی خوای په‌روه‌ردگار ئەبن ئەوا نوژی‌ه‌کانت له‌مزگه‌وتدا بکه چونکه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ کاتیک باسی ئەو حه‌وت که‌سه‌ی کرد له‌قیامه‌تدا له‌سیبهری عهرشی خوا ئەبن فرموی : " وشاب نشأ في عبادة الله ورجل قلبه معلق بالمسجد " (متفق علیه) .

واته : وه لاویک له‌په‌رستنی خوای په‌روه‌ردگار گه‌ش و نما و گه‌ره بووبیت ، پیاویکیش که‌دلی په‌یوه‌ست بیت به‌مزگه‌وته‌وه ... جا خۆت خاوه‌ن بپیار به‌و‌پیار بده .

۵ . دوعا و زکرکردن : زور دوعا کردن له‌مانگه‌دا کاریکی پیویسته چونکه به‌دریژی ۱۱ مانگ تاوان کردن پیویستی به‌پارانه‌وه‌یه‌کی زور هه‌یه به‌تایبه‌ت له‌مانگیکی پیوژی وه‌کو مانگی رهمه‌زان که‌پارانه‌وه‌تیایدا گه‌ریایه وهك پیغه‌مبه‌رمان ﷺ فرمویه‌تی : " ثلاث دعوات مستجابات دعوة الصائم ودعوة المظلوم ودعوة المسافر " (صحيح الجامع الصغير / ۳۰۳۰) .

واته : سێ پارانه‌وه هه‌ن وه‌لام ئەدرینه‌وه : پارانه‌وه‌ی پوژووان و پارانه‌وه‌ی سته‌م لی‌کراو و پارانه‌وه‌ی پیبوار . هه‌روه‌ها فرمویه‌تی : " إن لله تعالى عتقاء في كل يوم وليلة لكل عبد منهم دعوة مستجابة " (صحيح الجامع الصغير / ۲۱۶۹) .

واته : خوای په‌روه‌ردگار له‌هه‌موو پوژو و شه‌ویکی مانگی رهمه‌زاندان چهنده‌ها که‌س له‌ناگر پزگار ئەکات ، هه‌روه‌ها بو هه‌موو به‌نده‌یه‌ک پارانه‌وه‌یه‌ک هه‌یه تیایدا وه‌لام ئەدرینه‌وه .

خوای په‌روه‌ردگاریش ئەفرمویت : ﴿ وَأذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَسْكَكَ نَصْرًا وَحَيْفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

واته : وه له دل و دهرونتدا یادی په‌روه‌دگارت بکه به پارانه‌وه و ترسه‌وه به‌بی نه‌وهی ده‌نگ به‌رز بکه‌یت‌ه‌وه له به‌ره‌به‌یانی و دهماو دهمی نیواراندا وه له بیئاگایان مه‌به .

هه‌روه‌ها نه‌فهرموی : ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ (غافر : ۶۰)

واته : وه په‌روه‌دگارتان فهرموویه‌تی : لیم بیارینه‌وه وه‌لامی پارانه‌وه‌کانتان نه‌دمه‌وه به‌راستی نه‌وانه‌ی خو‌یان به‌گه‌وره نه‌زانن له په‌ره‌ستنی من به‌ته‌نھا من بیگومان به‌سه‌رشو‌ری نه‌چنه دۆزه‌خه‌وه .

پارانه‌وه‌ش جو‌ری زوره وه‌ک پارانه‌وه‌ی دوا‌ی ده‌ست نویژ و دوا‌ی به‌ربانگ کردنه‌وه و نیوان بانگ و قامت و له‌کاتی به‌ربانگ و له‌کاتی پارشیو و ... هتد . دسا موسلمانان خو‌تان بی‌ه‌ش مه‌که‌ن له‌م مانگه پی‌رو‌زه‌ی پارانه‌وه تیایدا گیرایه . ده‌تو‌ش بو‌ نه‌وه‌ی له‌و که‌سانه بیت که له قیامه‌تدا له سیبهری عهرشی خوا نه‌بن هه‌ول بده نه‌و کاتانه‌ی خه‌لکی خه‌وتون به‌خه‌به‌ر به‌و له‌خوا‌ی په‌روه‌ددگار بیاریره‌وه چونکه پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ سه‌بارت به‌وانه‌ی له قیامه‌تدا له سیبهری عهرشی خوا نه‌بن فهرموویه‌تی : " ورجل ذکر الله خالیا ففاضت عیناه " (متفق علیه) .

واته : وه که‌سیک له په‌نه‌انیدا یاد و زی‌کری خوا‌ی په‌روه‌ددگار بکات و فرمی‌سک به‌چاوه‌کانیدا بیته‌خواره‌وه .

خوا‌ی په‌روه‌ددگاریش نه‌فهرموی : ﴿ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾ (آل عمران : ۱۹۱) .

واته : نه‌و که‌سانه‌ی که به پی‌وه و به دانیشتن و له‌سه‌ر ته‌نه‌یشتن و پراکشان یادی خوا نه‌که‌ن و له دروست کردنی ناسمانه‌کان و زه‌مین راده‌می‌نن و بیر نه‌که‌نه‌وه نه‌لین : نه‌ی په‌روه‌ددگاری نی‌مه هه‌رگیز تو‌ نه‌م دروستکراوه پر له وردکاریه‌ت بی هوده‌و بی نامانچ دروست نه‌کردوه تو له‌هه‌موو ناته‌واوییه‌ک پاک رانه‌گرین دسا تو‌یش له سزای ناگر بمانپاریزه .

بویه له جیاتی نه‌وه‌ی خو‌ت به ته‌له‌فزیون و دمه‌ته‌قی‌ی سه‌ر سفره‌ی نان و شتی لاوه‌کی و خراپه‌وه سه‌رقال بکه‌ی ، باشت وایه خو‌ت سه‌رقالی پارانه‌وه‌بکه‌یت به‌تایبه‌تی له‌کاتی به‌ربانگ کردنه‌وه هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فهرموویه‌تی : " إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لِدَعْوَةٍ مَا تُرَدُّ " (أخرجه ابن ماجه : (۱ / ۵۵۷) ، والحاکم : (۱ / ۴۲۲) ، وابن السنی رقم : (۱۲۸) ، والطیالسی رقم : (۲۹۹) من طریقین عنه . وقال البوصري (۲ / ۸۱) : هذا إسناد صحيح رجاله ثقات ...) .

واته : پوژووان له کاتی به‌ربانگیدا پارانه‌وه‌یه‌کی هه‌یه ، هه‌رگیز رت ناگریته‌وه ، که‌به‌داخه‌وه که‌م خه‌لکیک هه‌یه قه‌دری نه‌م کاته زی‌رینه‌ بگری و سودی لی‌وه‌ر بگری .

۶ . به‌ربانگ دان به پوژوه‌وان : بو نه‌وه‌ی له‌یه‌ک مانگدا پاداشتی دوو مانگی رهمه‌زانت ده‌ست بکه‌وی ؟ نه‌وا به‌ربانگ بده به خه‌لکی پوژووان چوکه پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فهرموویه‌تی : " من فطر صائما كان له مثل أجره غير أنه لا ينقص من أجر الصائم شيء " (صحيح الترغيب والترهيب : ۱۰۷۸) .

واته : هه‌ر که‌سی خو‌اردن بدات به پوژووانیک له کاتی به‌ربانگ دا ، وه‌کو پاداشتی نه‌و پوژووانه‌ی ده‌ست ده‌که‌ویت بی نه‌وه‌ی له پاداشتی پوژووانه‌که‌ی که‌م بیته‌وه .

نه‌مه‌ش یه‌کیکی تره له دهرگانکی خیر و چاکه له مانگی رهمه‌زاندا .

بویه برای به‌پیزم نه‌گه‌ر پوژانه‌ ته‌نھا (۱۰۰۰) دینار ته‌رخان بکه‌ی بو به‌ربانگ پی‌کردنه‌وه‌ی پوژوه‌وانیک نه‌وا ته‌نھا به (۳۰۰۰۰) دینار پاداشتی دوو مانگی رهمه‌زانت ده‌ست نه‌که‌وی .

له‌وینه‌ی نه‌م کاره‌ش به‌ربانگ پی‌کردنه‌وه‌ی خزم و دراوسی له‌گه‌ل پاداشته‌که‌ی خیریکی ترت ده‌ست نه‌که‌ویت نه‌ویش گه‌یاندنی صیله‌ی ره‌حمه که پشت گوی خستنی کاریکی زور سه‌خته و تاوانیکی گه‌وره‌یه وه‌ک پی‌غه‌مبه‌رمان ﷺ فهرموویه‌تی : " الرحم معلقة بالعرش تقول من وصلني وصله الله ومن قطعني قطعته الله " (متفق علیه) .

واته : گه یاندنی په یوه نندی خزمایه تی ه لوه ستراوه به عهرشی خوی په روهردگار هوه ، و ده لیت : نه وهی من ده گه یه نیت خوی په روهردگار بیگه یه نیت ، نه وهش من ده پریت خوی په روهردگار بیپریت .
یان نه توانن کوملی هاوری هر روزه و یه کیکیان به ربانگ به وانی تر بکاته وه ، ده توش موسولمانی به ریز بو نه وی له روثیک پاداشتی چه ندره وه ریگری به ربانگ به چه ند موسولمانیک بده .

٧ . به رده وام بوون له سهر نویژی ته راویح به جه ماعت : نویژی ته راویح یه کیکه له و په رسته ننه گرنگانه ی که تام و چیژیکی تایبه تی به مانگی رهمهزان نه به خشی و له له سهر خوا په رسته ی له مزگه وتدا کومان نه کاته وه که چی زوربه ی کوران و باوکان نه وه نده نه خون توانای نه وه یان نامینی بچن بو مزگه وت ، و نویژه کانیا ن له ماله وه نه کهن ، و ته راویحه که شیان له ده ست نه چی و نه یکه نه قوربان تی ربوونی سکیا ن ، به ٤٤ ش (٢) خیری گه وره یان له ده ست نه چییت :

یه که میان : نویژی عیسا به جه ماعت که خیری (٢٧) نویژی تاکی هیه .. هه روه ک پیغه مبه ری خوا ﷺ فرموویه تی : " صلاة الجماعة تفضل صلاة الفذ بسبع وعشرين درجة " (متفق علیه) ، واته : نویژی جه ماعت خیری زیاتره له نویژی به ته نها به (٢٧) پله .

دوو ه میان : پاداشتی شه و نویژیکی ته وای له ده ست نه چی . هه روه ک پیغه مبه ری خوا ﷺ فرموویه تی : " إن الرجل إذا صلى مع الإمام حتى ينصرف كتب له قيام ليلة " (صحیح الجامع الصغیر / ١٦١٥) .

واته : نه گهر که سیك له گهل نیمام به جه ماعت نویژه کانی شه وی کرد تا ته و او نه بی نه وه شه و نویژیکی ته وای بو نه نوسری .

بیگومان به ماوه یه کی که م به کردنی نویژی عیسا به جه ماعت خیری بست و حوت نویژی تاکت ده ست نه که ویت و له گهل نه نجامدانی ته راویحیشدا به ماوه ی که متر له نیو سعات پاداشتی شه و نویژیکت نه گات ، به و اتایه کی تر به ماوه یه کی که م و به کاره یانی وزه یه کی که م خیریکی گه ورت ده ست نه که ویت .

خوشکان و دایکانیش له نه نجامی نه و هه موو خوار دنه لییان ناوه ماندون له پاش ه لگرتنی سفره ی نان یان به ره و لای سه ته لایته که تاو نه دن !! یان به ره و خه وتن !!! بویه پیویسته باوک و براکان نویژه کانیا ن له مزگه وت بکه ن و بیکه نه سه ره تایه ک بو دوی رهمه زانیش به رده وام بن له سه ری ، هه روه ها ماله وهش ناگه دار بکه نه وه نه گهر زور بن له ناو خویاندا کچان و دایکیان نویژی ته راویح بکه ن ، گهر زوریش نه بون نه و با هه ر شه وی و له ماله دراوسی یه کدا کو ببنه وه ، و نویژی ته راویح نه نجام بدن به م شیویه هه موو نه دمانی خیزان له خو شبه ختی نه ژین ، ته نانه ت نافرته انبش نه توانن له مزگه وت نویژی ته راویح بکه ن به تایبه تی له م روثگار ه که (الحمد لله) له مزگه وت ه کان شوینی تایبه ت بو نافرته تان ته رخان کراوه بویه له سه ر باوکان و براکان و میرده کانه ریگری نه کهن له خوشک و کچ و خیزانه کانیا ن ته نانه ت باش وایه له گهل خویان بیان به ن بو نه و مزگه وتانه ی جیگای تایبه تی تیا به بو نافرته تان ، به م شیوه ش ده چنه ریزی نه و که سانه که په روهردگار نه یانپاریزی . پیم و ابی نه گهر خوشکان و دایکان شه وی نیو سعات له مانگی رهمهزان بو په روهردگار ته رخان بکه ن لییان که م نابیته وه ، و له وهش باشته به دیار زنجیره ته له فزیونیه کانه وه چاوی خویان نازار بدن ، و کاتی خویان به فپرو بدن چونکه پیغه مبه رمان ﷺ فرمووه تی : " أفضل الصلاة بعد الفريضة صلاة الليل " (رواه مسلم) ، واته : باشته ترین نویژ له دوی نویژه فره زه کان شه و نویژ کردنه .

هه روه ها فرموویه تی : " ومن قام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) ، واته : وه هه رکه سیك شه وانی رهمهزان به ته راویح زیندو بکاته وه و باوه ری پیی ه بی و چاوه پروانی پاداشتی خوا بییت ، نه و اخوا له تاوانه کانی پیشووی خو ش نه بییت .

بویه هه ولی نه وه بده ماندوو بوون و زور خوار دن و خه وتن زال نه بن به سه رتا بو نه وه ی نه م پاداشته گه وره یه ت له ده ست نه چییت نه وه یشت له یاد بییت له سالیکیدا ته نها یه ک مانگه و نه روا کی نه لی سالیکی تر مه رگ ده رفه تی نه وه ت نه دات ته راویح نه نجام بده ی بویه نه م هه له له ده ست خو ت مه ده .

۸ . شه و نویژکردن (قیام الیلیل) : گه‌وره‌یی پایه‌ی شه‌ونویژ له ناستیکدایه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له باره‌یه‌وه فه‌رموویه‌تی : " علیکم بقیام الیلیل فإنه دأب الصالحین قبلکم وقربة إلى الله تعالی ومنهاته عن الإثم وتکفیر للسیئات " (صحیح الجامع الصغیر / ۴۰۷۹) ، واته : شه‌ونویژ نه‌نجام بدن چونکه داب و کرده‌وی پیاوچا‌کانی پییش نیویه ، و نزیک بوونه‌ویه له خوای په‌روه‌ردگار ، دورخه‌روه‌شه له تاوان و سپینه‌روه‌ی تاوانه‌کانیشه .

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی : " أفضل الصلاة بعد الفریضة صلاة الیلیل " (رواه مسلم) .

واته : باشتین نویژ له‌دوای نویژه فه‌رزه‌کان شه‌و نویژ کردنه .

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی : " ومن قام رمضان إیماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) .

واته : وه هه‌رکه‌سیک شه‌وانی په‌مه‌زان به ته‌راویح زیندو بکاته‌وه و باوه‌ری پیی هه‌بی و چاوه‌روانی پاداشتی خوا بییت ، نه‌وا خوا له‌تاوانه‌کانی پییشووی خوش‌ئی بییت .

هه‌رکه‌وره‌یی ئەم فه‌رمووده‌یه‌ش وای کردووه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ و هاوه‌لانی به‌رده‌وام بن له سه‌ر شه‌ونویژ ، نه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ هه‌روه‌کو دایکه (عائشة) په‌زاو په‌حمه‌تی خوای لی بییت بو‌مان ده‌گی‌ریته‌وه : " أن رسول الله ﷺ کان یقوم من الیلیل حتی تنفطر قدماه فقلت له لم تصنع هذا وقد غفر لك ما تقدم من ذنبك وما تأخر قال أفلا أحب أن أكون عبداً شکورا " (رواه البخاری و مسلم) .

واته : پیغه‌مبه‌ری خوا نه‌وه‌نده شه‌ونویژی ده‌کرد تا‌کو پی‌کانی ده‌ئاوسان ، منیش پییم ووت : بو‌ئه‌مه ده‌که‌یت له کاتی‌کدا خوای په‌روه‌ردگار له هه‌موو تاوانی پییشوو و پاشینیت خوش‌بووه ، نه‌ویش فه‌رمووی : ئایا چه‌زنه‌که‌م که به‌نده‌یه‌کی سوپاس‌گوزار بم .

له کاتی‌کدا پییش وه‌خت خوای گه‌وره له تاوانه‌کانی خوش‌بوو بوو .

ئیمامی (عه‌لی) یش له‌م باره‌یه‌وه فه‌رموویه‌تی : " سفر الآخرة لطویل فیحتاج الی قطعه بسهر الیلیل " .

وه (ابن عباس) یش فه‌رموویه‌تی : " من أحب أن یهون الله علیه طول الوقوف یوم القیامة فیره الله فی ظلمة الیلیل ساجداً و قائماً یحذر الآخرة " .

وه زور‌که‌سانی تریش ، لی‌رده‌ا نه‌مه‌ویت پییت بلیم شه‌و نویژ نیعمه‌ت و دیاریه‌کی تره له په‌روه‌ردگار وه بو‌ به‌نده‌کانی .

بوچی مرو‌قه که کاریک بو مرو‌قیکی ده‌سه‌لات دار نه‌کات تا بتوانی نه‌پرازی‌نیته‌وه که خاوه‌ن کاره‌کش له به‌رچاو بوو خو‌ی ماندوو نه‌کات . که‌چی بو خوای په‌روه‌ردگار خو‌مان ماندوو نا‌که‌ین و خه‌وتن به‌باشتر نه‌زانین .

موسولمانی به‌پریز : نه‌ی نه‌وه‌که‌سه‌ی که شه‌ونویژ نه‌کات له یه‌کیک له‌وه‌سه‌عانه‌ی که سه‌رقالی شه‌ونویژ نه‌بییت په‌روه‌ردگار دانه‌به‌زیت بو ناسمانی دونیا بو ته‌ماشاکردنی به‌نده راستگۆ‌کانی بو نه‌وه‌ی داوای چی بکه‌ن بیانداتی بو نه‌وه‌ی ته‌وبه‌یان لی وه‌ریگری وه‌ک پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " إذا كان ثلث الیلیل أو شطره یترل الله تبارک و تعالی الی سماء الدنیا فیقول هل من سائل فأعطیه هل من داعی فاستجب له هل من تائب فأتوب علیه هل من مستغفر فأغفر له حتی یطلع الفجر " (رواه مسلم) .

واته : خوای په‌روه‌ردگار هه‌موو شه‌ویک دیته ناسمانی دونیا . دابه‌زینیک لایه‌ق بییت به‌گه‌وره‌یی و جه‌لالی خو‌ی . وه ده‌فه‌رموویت : ئایا داواکاریک هه‌یه پی‌ی ببه‌خشم ؟ یان که‌سیک هه‌یه داوای لی‌خوشبوون بکات بو نه‌وه‌ی لی‌خوشبیم ؟ یان که‌سیک هه‌یه توبه‌بکات بو نه‌وه‌ی لی‌ی ببورم ؟ نه‌وه‌ش تا‌کو فه‌جر (گزنگ) ده‌رده‌که‌ویت .

هه‌روه‌ها خوای په‌روه‌ردگار نه‌فه‌رموویت : ﴿ اَمِنْ هُوَ قَاتِ اَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَانِمًا يَحْدُرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةً مِّنْ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُو الْاَلْبَابِ ﴿۹﴾ (الزمر : ۹) ، واته : ناخو نه‌وه‌که‌سه‌ی که له ساته‌کانی شه‌وگاردا به‌پیوه‌راوه‌ستاوه و هه‌رده‌م سو‌جده نه‌بات بو خوا له سه‌زای پاشه‌پوژیش نه‌ترسی و خو‌ی نه‌پاریزی وه ئومیدیشی به‌به‌زه‌یی په‌روه‌ردگاری خو‌یه‌تی و به‌ته‌مای به‌هه‌شته‌ئایه که‌سیکی وا وه‌کو نه‌وه‌که‌سه‌وایه که سه‌ریچی کاربی ؟ بلی : ئایه نه‌وه‌که‌سانه‌ی که

شارهزا و زانان له گهل ئەو كه سانه دا یه كسانن كه ناشارهزاو نهزانن ؟ بۆ سه لماندنی ئەو راستیه تهنها مروقه ژیرهكان بیر نه كه نهوه و ئاموژگاری وه نه گرن .

نایا تۆ چه زناكه ی پهروهردگار لیت رازی بی و فریشتهكان مه دحت بكن مه دحی مروقه بۆ مروقه مه دحی كاتیبه به لام رهمهزندی خوا ههتا ههتاییه . تۆ چه زناكه ی له قیامهت دا له سیبهری عهرشی خوی پهروهردگار بیت ؟ ده سا شه ونویژ بكه چونكه شه ونویژ كاتی دوو عاكردنه كاتی پارانه وهیه ، چهنده بۆ نمره له ماموستایه كت نه پارێتته وه له مه سنوولیک بۆ عهرزه له دهوله مه ندیک بۆ پاره ... هتد .

ده بۆ ساتیک له پهروهردگار بپارێروه وه و داوا ی لیخوشبوون بكه وه له تاریکی شه ودا كه هه موو خه لك خه وتوون دهسته كانت بهرز بكهروه و بلی : ((اللهم إنك عفوا وتحب العفوا ففعا عنا)) .

٩ . خویندنه وه ی ئەو كتیبانه ی په یوه ستن به پوژوو : بۆ زیاتر ناشنابوون به مانگی رهمهزان ئەوا چه ندین كتیبی به سود ههیه سه بارهت به هه موو لایه نه كانی ئەم مانگه تۆش وه كو موسولمانیک كه به پوژوو نه بیت تهنها وهك كه پ و لال و كویر به پوژوو مه به هه یج نه بی هه ول بده شتیك ده باره ی ئەم مانگه پیرۆزه بزانیته بۆ ئەم مه به سه تهش ده ست نیشان كردنی كاتیك پوژانه بۆ خویندنه وه ی كتیبی به سود به تایبه تی كتیبی (چونیته ی پوژووی پیغه مبه ری خوا ﷺ له رهمه زاندا) و ئەو كتیبانه ی كه فه توای تیا به سه بارهت به پوژوو ههروه ها ئەو كتیبانه ی باس له پوژوو و پاداشته كانی ئەكات له گهل حوكمه كانی بۆ ئەمهش ئەتوانی چه ند كتیبیک دیاری بكه یته و له ماوه ی مانگی رهمهزان بیان خوینته وه و خۆت سود مه ند ئەبیت و سو دیش به ده ورو بهرت ئەگه یه نی ... له گهل كردنی كاتیك بۆ گو یگرتن له فه توای زانیان سه بارهت به ئە حكامی پوژوو و لایه نه كانی تری كه ئیستا به زۆری له سه ر سیدی و به كاسیته ده ست ئەكه ویته له وانهش ئەو كتیبانه ی كه فه توای گه وه ی زانیانی ئیسلامی تیدایه ، ئەمهش ده رفه تیکی باشه بۆ شاره زابوون له ناینه كهت چونكه خوی پهروهردگار ئەفه رمویته : ﴿ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ (النحل : ٤٣) .
واته : ده ی پرسیار بكن له زانیان ئەگه ر ئیوه نه زانن .

١٠ . راهیانی نه فس له سه ر مألئاوایی كردن له تاوان : هه موومان ئەزانین شه ی تان هوكاری سه ره کی تاوان كردنی مروقه كانه و به هه موو شیوه یهك هاله هه ول ی فریودانی خه لکی تا ئەو پاده یه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ له باره یه وه ناگه دارمان ئەكه اته وه و فه رمویته ی : " إن الشيطان يجري من الإنسان مجرى الدم " (متفق علیه) ، واته : شه ی تان ده سوورپیتته وه به ناو مولوله ی خوینی مروقه دا ، ههروه كو خوین به ناویاندا ده سوورپیتته وه .

بۆیه ئەگه ره له و كه سانه ی راهاتووی له سه ر تاوان كردن و به لاته وه ئاسان نیه وازی لیبه ینی ئەوا باشتیرین كات مانگی رهمه زانه بۆ مألئاوایی كردن له تاوان و تیكووشان له پینا و بنه پر كردنی تاوان چونكه مانگی رهمهزان مانگی زنجیر كردن و به ند كردنی شه ی تانه كانه ههروهك پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رمویته ی : " إذا كان أول ليلة من شهر رمضان صفدت الشياطين ومردة الجن وغلقت أبواب النار فلم يفتح منها باب وفتحت أبواب الجنة فلم يغلق منها باب وينادي مناد يا باغي الخير أقبل ويا باغي الشر أقصر ولله عتقاء من النار وذلك كل ليلة " (صحیح سنن الترمذی / ٦٨٢) .

واته : كه پوژی یه كه م به سه ردا دیت له مانگی رهمه زانی پیرۆز ، شه ی تانه كان و یاخی بوو (مرده) هكانی جنوكه كوژ و زنجیر ئەكرین و ده رگا كانی دۆزه خ داده خرین و هه یج ده رگا یه کی ناكریتته وه ، و ده رگا كانی به هه شتی ش ده كرینه وه و هه یج ده رگا یه کیان دانا خریته ، و بانگه واز كاریك بانگ ده كات : ئەه ی ئەو كه سه ی چاكهت ئەویته چاكه بكه ، وه ئەه ی ئەو كه سه ی خراپهت ئەویته واز بینه ، خوی پهروهردگاریش هه موو شه ویك له شه وه كانی ئەم مانگه پیرۆه چهنده ها كهس له ناگری دۆزه خ پزگار ئەكات .

خوی پهروهردگاریش ئەفه رموی : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ ﴾ (التحریم

واته : ئه‌ی ئه‌وانه‌ی باوه‌پرتان هیناوه بگه‌پینه‌وه بۆ لای خوا به ته‌وبه و گه‌پارانه‌وه‌یه‌کی یه‌کجاری تا په‌روه‌ردگارتان له‌ گونا‌ه و تا‌وانه‌کانتان خو‌ش ببی .

جه‌سته‌و نه‌فسیش ئاماده‌یه بۆ گۆپان به‌ره‌و باشتر که‌ش و هه‌واش له‌بار ئه‌بی بۆت ئه‌مه‌ش ده‌رفه‌تیکی باشه بۆ ئه‌وانه‌ی گه‌یژده‌ی تاوانن چونکه مانگی په‌مه‌زان قوتا‌بخانه‌یه‌کی په‌روه‌رده‌یه‌یه بۆیه هه‌ول‌بده یه‌کیک بیت له‌ یه‌که‌مه‌کانی ئه‌م قوتا‌بخانه‌یه و په‌مه‌زان بکه هۆکاریک بۆ وازه‌ینان له‌ تاوانه‌کانت هه‌روه‌ک خوای په‌روه‌ردگار ئه‌فه‌رموی : ﴿ شَهْرُ مَرْمَزَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ ﴾ (البقرة : ۱۸۵) ، واته : مانگی په‌مه‌زان ئه‌و مانگه‌یه که قورئانی تییدا نی‌دراره‌ته خواره‌وه ، پینمایه‌ی خه‌لکی ده‌کات بۆ هه‌موو کاریکی چاک و چه‌ندین به‌لگه و نیشانه‌ی زۆر پونی تی‌دایه بۆ شاره‌زای پی‌گای راست و جیا‌کردنه‌وه‌ی راست و نا‌راست .

وه له‌جو‌ری ئه‌و تاوانانه‌ش خه‌لکی گه‌یژده‌ی بو‌وه : جگه‌ره‌کی‌شان و گۆزانی و ته‌له‌فزیوون و غه‌یبه‌ت و ته‌ماشا‌کردنی حه‌رام ... هتد بۆیه برای به‌په‌یژم خوشکی موس‌لمانم پشت به‌خوا ببه‌سته و مانگی په‌مه‌زان بکه سه‌ره‌تایه‌ک بۆ بئه‌په‌کردنی تاوان .

۱۱ . سیواک کردن : سیواک کردن یه‌کیکه له‌و سونه‌تانه‌ی پشت گو‌ی خراوه به‌تایبه‌تی له‌لایه‌ن دایکان و خوش‌کانه‌وه که به‌داخه‌وه زۆر که‌م ئه‌بینن دایکان و خوش‌کان سیواک بکه‌ن که پادا‌شتیکی زۆری تیا‌یه جگه له‌وه‌ی له‌ پوی ته‌ندروس‌تییه‌وه سو‌دیکی زۆری هه‌یه وه ئه‌گه‌ر بی‌ت و کۆمه‌لی هاو‌په‌ی به‌پاره‌یه‌کی که‌م کۆمه‌لیک سیواک بکه‌رن و دابه‌شی بکه‌ن به‌سه‌ر ماله‌وه یان به‌ سه‌ر خه‌لکی مزگه‌وت له‌ ماوه‌یه‌کی که‌م ئه‌م سونه‌ته زیندوو ئه‌که‌ریته‌وه گه‌وره‌ی سیواکیش له‌وه‌دایه پی‌غه‌رمان ﷺ فه‌رمویه‌تی : " لولا أن اشق على أمي لأمرهم بالسواك عند كل صلاة " (متفق عليه) .

واته : ئه‌گه‌ر به‌هاتبا‌یه و له‌سه‌ر ئومه‌ته‌که‌م نا‌په‌حه‌ت و قورس نه‌بوایه ، ئه‌وا فه‌رمانم پی ده‌کردن له‌ کاتی هه‌موو ده‌ست‌نو‌یژیک دا سیواک بکه‌ن .

نایه ئه‌تو‌ی له‌و که‌سانه‌ بیت سونه‌تی‌ک زیندو ئه‌که‌نه‌وه ؟ سیواک به‌دیاری بۆ خه‌لکی بکه‌ر .

۱۲ . بانگه‌واز کردن : قوا‌ستنه‌وی هه‌لی ئه‌م مانگه‌ پی‌روژه بۆ ئامۆژگاری کردن و بانگه‌شه‌کردن بۆ ئاینی ئیسلام ، ئه‌رکی هه‌موو موس‌لمانیکه بانگه‌شه‌ بکات بۆ ئاینی ئیسلام هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رمویه‌تی : " ألا کلکم راع و کلکم مسؤول عن رعبته " (متفق عليه) ، واته : وه ئه‌وه‌ش بزانی هه‌مووتان کاربه‌ده‌ستن و هه‌مووشتان به‌په‌رسیارن له‌ ژێرده‌سته‌که‌تان .

خوای په‌روه‌ردگاریش ئه‌فه‌رموی : ﴿ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴾ (فصلت : ۳۳) .

واته : ک‌ی ووت‌ه‌ی چاکتر و به‌ج‌ی تره له‌و که‌سه (خه‌لک) بۆ لای خوا بانگ ئه‌کات و کاری چاکه ئه‌کات و ئه‌لی بی‌گومان من له‌ کۆمه‌لی موس‌ولمانانم .

وه ئه‌گه‌ر ئه‌م بانگه‌شه‌ کردنه له‌مانگی په‌مه‌زاندا بوو ئه‌وا خیره‌که‌ی له‌مانگه‌کانی تر زۆرت‌ره وه‌ک له‌پیشدا با‌سمان کرد که چاکه له‌ په‌مه‌زان چه‌ن جار‌یه ، بانگه‌واز کردنیش چه‌ندین جو‌ری هه‌یه بۆیه له‌ جیا‌تی ئه‌وه‌ی رۆژه‌کانی مانگی په‌مه‌زان به‌ خه‌وتن ته‌واو بکه‌ی ئه‌وا رۆژانه با چه‌ندین نامیلکه و شریتی ئاینیت به‌رده‌وام پی‌ییت و که ده‌گه‌یته‌ هاو‌په‌یکانت به‌سه‌ریاندا دابه‌شی بکه بۆ ئه‌وه‌ی کاته‌کانت به‌شتی چاکه به‌ سه‌ر ببه‌یت و له‌گه‌ل رۆژه‌که‌شت خیریکی ترت بگات که بانگه‌وازی کردنه بۆ ئاینی ئیسلام . بۆ نمونه ئه‌گه‌ر هه‌فته‌ی یه‌ک جاریش بی‌ت به‌تایه‌تی ئه‌و کاتانه‌ی مزگه‌وت قه‌ره‌بالغه وه‌ک رۆژی جمعه و شه‌وانی ته‌راویح چونکه خه‌لکیکی زۆر سه‌ردانی مزگه‌وته‌کان ئه‌که‌ن ئه‌توانی له‌و کاتانه‌دا شریت و نامیلکه و کتیبی به‌سود دابه‌ش بکه‌ی به‌سه‌ر براده‌رو دۆسته‌کانت ته‌نانه‌ت ئه‌وانه‌ش که نایان ناسی .

په‌نگه به‌دیارییه‌کی بچوک که‌سیک هیدا‌یه‌ت بده‌یت ئه‌و کاته‌ش پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ مرژده‌ت پی ئه‌دا وه‌ک فه‌رمویه‌تی : " خیر لك من الدنيا وما فيها " .

واته : چاکتر و باشتره بۆت له‌ دنیا و هه‌موو ئه‌وه‌ش که له‌ دنیا‌دا هه‌یه .

گرنگی مال و سامان به خشینیش له و هدایه که خیریکی نیجگار زوری تیا به و پاداشتیکی گهره ی به دوا و هیه بو موسلمانان وهک خوی پهره دگار نه فرموی : ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبَتَتْ سَبْعَ سَعَابِلَ فِي كُلِّ سَبْئَلَةٍ مِّنْهُ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة: ۲۶۱) .

واته : وینهی نه وانهی مالی خویان نه به خشن له ری خوا وهک دنکیک تو وایه پروایت و حوت گولی گرتبیت له ههر گولی کدا سهد دانهی تیدا بیت وه خوا له مهش زیاتری نهکات بو ههرکه سیک که خوی بیه ویت وه خوا خاوهن به هره ی فراوانی ناگه داره .

بیریشمان نه چیت نه مال و سامانهی هه مانه هه مووی خوی پهره دگار پیمانی به خشیه وهبا خیر و چاکه بکهین به ره وهی پهره دگار مان سه رزه نشتمان بکات وهک نه فرمویت : ﴿لَنْ تَكُلُوا الْبَرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾ (آل عمران: ۹۲) .

واته : نیوه ههرگیز به خیر و چاکه ناگه و به ههشت به دهست ناهینن تا هندیک له و دارایی و مال و سامانهی خوشتان نهوی نه بیه خشن وه ههرچی بیه خشن نه وه بیگومان خوا ناگای لیتهی (به پی دل و دهرنتان وه لامتان نه داته وه) . ههروه ها نه فرموی : ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة: ۱۹۵) ، واته : وه مال و سامانی خوستان بیه خشن له ری خوادا وه به دهستی خوستان خوستان مه خه نه تیا چوونه وه وه چاکه بکهن به راستی خوا چاکه کارانی خوشت نه ویت .

۱۴ . مال و سامان به خشین به نهینی : مال و سامان به خشین پایه یه کی تایبه تی هیه له مانگی رهمه زان و هوکاریکه بو قبول بونی کرده وهکانی ترمان ههروهک له پیدشا باسمان کرد ، جا نه گهر به نهینی بیه خشن نه وه پاداشته که ی هیندهی تر زیاد نهکات ههروهک خوی پهره دگار نه فرمویت : ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبَتَتْ سَبْعَ سَعَابِلَ فِي كُلِّ سَبْئَلَةٍ مِّنْهُ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة: ۲۶۱) .

واته : وینهی نه وانهی مالی خویان نه به خشن له ری خوا وهک دنکیک تو وایه پروایت و حوت گولی گرتبیت له ههر گولی کدا سهد دانهی تیدا بیت وه خوا له مهش زیاتری نهکات بو ههرکه سیک که خوی بیه ویت وه خوا خاوهن به هره ی فراوانی ناگه داره .

پاشان نه فرمویت : ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَمْ يَسْعَوْا مِمَّا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا أَدَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (البقرة: ۲۶۲) ، واته : نه وانهی که مال و دارایی خویان له ری خوادا نه به خشن ودوا ی نه وه هیچ منه تیک نا کهن و به چا وایاندا نایده نه وه و دلی هیچ کهس ناشکینن پاداشتیان لای پهره دگاریان بهرچا و گراوه نه هیچ ترسیکیان بو نه بی له پورژی قیامه تدا و نه خه فته بار و زویریش نه بن بو دونیا یان . واته نه و که سانهی که خیریکیان دا به که سیکی هه ژار منه ت نا کهن به سه ریوا نایدهن به پرویا .

بویه دلنیام هه موومان پیوستمان به کرده وه یه که هیه نهینی بیت له نیواو خویمان و خوی پهره دگار بو نه وهی بیته سیبه ر بویمان له قیامهت به داخوه خه لکانیک هه له پاره و سامان به خشین نه فسیه تی هه ژاره کان نه شکینه وه به بهرچا و خه لکه وه هاوکاریان نه کهن بویه باشتین خیرکردن نه وه یه (گهر پاره بوو یان خوړاک یان جل و بهرگ) به نهینی بیه خشی به هه ژاران به و اتایه کی تر با ته نها پهره دگار بهم کارهت بزانیت ، دسا نه هه له له دهست خوشت مه ده شه وان خوشت رابهینه له سه ر به خشین جاریک به پاره و جاریک به خواردن و جاریک به جل و بهرگ و بیده به نه و مالانهی هه ژاران یان هه تیون ناموزگاریت نه کهم خوشت بیبه و با که سیش نه زانی نه م کاره نه کهیت چونکه پیوستست به کاریکی چاکه هیه نهینی بیت له نیوان خوشت و خوی خوشت دلنیابه پاداشتیکت دست نه که ویت کو تایی نایهت وه بو نه وهی له و حوت که سه بیت له قیامهت دا له سیبه ری عهرشی پهره دگار بیت نه ویش وهک له م فرموده یه دا

پیغه‌مبه‌رمان ﷺ باسی لهو چهوت که‌سه کرده و له‌وانه‌ش : " ورجل تصدق بصدق فأخفاها حتى لا تعلم شماله ما تنفق بعينه " (متفق علیه) .

واته : وه که‌سیک که به‌خشین و صه‌ده‌قه‌یه‌ک بکات بیشاریت‌ه‌وه به شیوه‌یه‌ک ده‌ستی چه‌پی نه‌زانیت ده‌ستی راستی چی به‌خشیوه .

نایه‌ه‌ز ناکه‌یت له‌قیامه‌تدا له‌سیبه‌ری عهرشی خوا بیټ پوژتیک که سیبه‌ر نیه جگه لهو سیبه‌ره نه‌بیټ ، نایه‌ نات‌ه‌وی وه‌کو عومه‌ری کوری خه‌تاب بیت که له تاریکی شهو فه‌قیر و هه‌ژارانی به‌سه‌ر نه‌کرده‌وه ؟ نه‌وه‌شی نه‌م کاره بکات له‌دونبا و قیامه‌تیسدا خو‌ش به‌خت نه‌بیټ . نایه تو‌ش نه‌م کاره نه‌که‌یت و ناهی‌لیت جگه له‌خوا که‌سی تر بزانیټ بیټ ؟

ده‌سا به‌رله‌وه‌ی بمری کاریکی نه‌ینی بکه با له‌نیوان خوټ و خوا‌دا بیټ و که‌سی تر پیی نه‌زانیت که نه‌ویش مال به‌خشینه به نه‌ینی چونکه ته‌من دیاری کراوه و خوا‌ی په‌روه‌ر‌دگاریش نه‌فه‌رمویټ : ﴿ وَأَنْتُمْ وَمَنْ مَّارَ مِنْكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِي أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقْتُ وَأَكُنُ مِنَ الصَّالِحِينَ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴾ (المنافقون ۱۰ - ۱۱) .

واته : لهو مال و سامانه‌ی کردومانه‌ته پوژیتان ببه‌خشن پی‌ش نه‌وه‌ی مردن یه‌خه‌تان پی بگری نه‌وسا بلئی : نه‌ی په‌روه‌ر‌دگارم خو‌زگه مردنی منت بو ماوه‌یه‌کی نزیک دوا بخستایه ئینجا مال‌م نه‌به‌خشی و له چاکه‌کاران نه‌بووم ، خو‌ هه‌رکه‌سیک ئاکامی ته‌واو بوو هه‌رگیز خوا دوا‌ی ناخات ، جا که‌وا‌بوو پی‌ش نه‌وه‌ی نه‌و خو‌زگه بی جیگه‌یه بخوانن فریای خو‌تان بکه‌ون خوا‌یش به‌ناگایه به‌و کارو کرده‌وه نیوه نه‌یکه‌ن وه به‌پیی نه‌وه‌ش پاداشت و تو‌له‌تان نه‌دات .

۱۵ . مانه‌وه له مزگه‌وت له‌پاش نویژی به‌یانی تا‌خور هه‌له‌هاتن : زور خه‌وتنی مانگی رهمه‌زان چه‌ند سودی هه‌بی ده نه‌وه‌نده زیان به موسلمانان نه‌گه‌یه‌نی له و زیانانه‌ش له ده‌س چونی عه‌مره‌کردنه ، وه‌ک پیغه‌مبه‌رمان ﷺ فه‌رمویه‌تی : " من صلی الفجر فی جماعة ثم قعد یذکر الله حتی تطلع الشمس ثم صلی رکعتین کانت له کأجر حجة و عمرة . قال : قال رسول الله ﷺ تامة تامة تامة " (حسنه‌ الالبانی فی : مشکاة‌ المصابیح / ۹۷۱) .

واته : نه‌وه‌ی نویژی به‌یانی به‌جماعت نه‌نجامدا و پاشان له‌مزگه‌وت مایه‌وه و زیگری په‌روه‌ر‌دگاری کرد تا‌وه‌کو خو‌ر هه‌لدیت پاشان دوو رکات نویژی کرد نه‌وه پاداشتی چه‌جیک و عه‌مره‌یه‌کی بو نه‌نوسری . به‌لام به‌داخه‌وه خه‌لکیکی زور بو کاتیکی که‌می خه‌وتن نه‌م هه‌له‌ زی‌رینه له ده‌ست خو‌یان ده‌ره‌نه‌که‌ن و نه‌م سونه‌ته جوانه زندو ناکه‌نه‌وه و چه‌ج و عه‌مره‌یه‌کی ئامه‌ده‌کراو له‌ده‌ست خو‌یان نه‌ده‌ن بو نیو سه‌عات خه‌وتن .

۱۶ . چاکه کردن له‌گه‌ل دایک و باوک : گو‌پرایه‌لی کردنی دایک و باوک هه‌مووکاتیکی فه‌رزه به‌تایبه‌تی له مانگی رهمه‌زان وه‌ک ئاشکرایه یه‌کیک لهو کارانه‌ش له‌په‌روه‌ر‌دگار نزیکمان نه‌کاته‌وه راگرتنی دلایک و باوک که به‌داخه‌وه جگه له‌وه‌ی دایک به‌ره‌به‌یان زوو له خه‌وه‌له‌سه‌ی و پارشیو ئاماده نه‌کات و باوکیش ده‌چیته‌سه‌ر کار که‌چی کورانیکی زور له‌م مانگه‌دا له سه‌ر پشت تا ئیواره لیی نه‌خه‌ون باوکیشیان له سه‌ر کارده‌بیټ ئیواره‌ش به ماندوو بوونه‌وه ده‌گه‌ریت‌ه‌وه مال کچانیش ئالوده‌ی خه‌و ده‌بن و ئیش و کاری ماله‌وه‌ش به سه‌ر دایکیانه‌وه به جی نه‌هیئن و ئیوارانیش سه‌ته‌لایت سه‌رقالیان نه‌کات له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا به زمانیکی زور تاله‌وه مامه‌له له‌گه‌ل دایک و باوکیان ده‌که‌ن خو‌یشیان به که‌سیکی پوژوه‌وان نه‌زانن وه‌ک بلین ئاگایان ئی نه‌بی په‌روه‌ر‌دگار نه‌فه‌رمویټ : ﴿ وَقَصَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تُعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ﴾ (الإسراء : ۲۳) .

واته : په‌روه‌ر‌دگارت بریاری داوه‌وه وه‌سیه‌تی کرد که : ده‌بی هه‌ر خو‌ی بپه‌ره‌ستن ، وه فه‌رمانی دا که : ده‌بی له‌گه‌ل دایک و باوکدا چاکه بکه‌ن .

بو‌یه هه‌رچه‌نده چاکه‌کاری له‌گه‌ل دایک و باوک ئه‌رکی سه‌رشانی هه‌مو پو‌له‌کانه له هه‌موو کاتیکیدا نه‌وا له‌مانگی رهمه‌زاندا زور زور پی‌ویست تره چونکه له‌م مانگه‌دا زیاتر ماندو نه‌بن .

هیچ نه‌بی برای به‌پژم خوشکی به‌حشمت هیچ نه‌بی یارمه‌تی دانی دایک و باوکیش زه‌وره ته‌نانه‌ت با قورئان خویندنیس نه‌بیته ریگرت له‌به‌رده‌م هاوکاری کردنیان چونکه هه‌موو شتیك کاتی خوی هه‌یه .

۱۷ . راهینانی منال له‌سه‌ر نویژو پوژوو گرتن : به‌داخه‌وه زوړیک له‌خه‌ك به‌بیانوی نه‌وه‌ی که کاتی پوژوگرتنی منداله‌کانیان نه‌هاتوه دهرفته‌ی منداله‌کانیان ناده‌ن له‌مانگی رهمه‌زان به‌پوژوو بن‌ئه‌گه‌ر بو پوژوکیس بیته له‌کاتی‌کدا مانگی رهمه‌زان با شترین دهرفته‌ته بو راهینانی منداله‌کانمان له‌سه‌ر نویژوگرتن و پوژووگرتن ، چونکه نه‌وه منداله‌ی له‌مندالیدا دل و دهرونی ئالوده‌ی پوژوو بوو له‌گوره‌یدا زور به‌ئاسانی به‌رگه‌ی برسیتی و تیونیتی نه‌گری بویه رهینانی مندال له‌سه‌ر پوژوو گرتن با شترین هوکاره بو به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر پوژوو به‌گه‌وره‌یی ، مهرجیش نیه (۳۰) پوژو به‌پوژوو بیته هیچ نه‌بیته سالی (۱۰) پوژو به‌سی سال له‌سه‌ر مانگه‌که رادیت ، نه‌رکی باوک و براکانیش نه‌وه‌یه به‌مندالی بیابه‌ن و به‌مزگه‌وتیان ناشنا بکه‌ن هه‌روه‌ك پیغه‌مبه‌مان ﷺ فه‌رموویه‌تی : " مروا أبناءکم بالصلاة وهم أبناء سبع سنین واضربوهم علیها لعشر وفرقوا بینهم فی المضاجع " (رواه أحمد و ابو داود و صححه الألبانی فی إرواء الغلیل / ۲۹۸) .

واته : فه‌رمان به‌منداله‌کانتان به‌ئه‌نجامدانی نویژ له‌ته‌مه‌نی حه‌وت سالییدا ، وه له‌ده‌یه‌م سالی ته‌مه‌نیان لییان بده‌ن نه‌گه‌ر نویژیان ئه‌نجام نه‌دا ، و له‌یه‌کیشیان جیابکه‌نه‌وه له‌جیگه‌ی خه‌وتنیاندا .

هه‌روه‌ها سه‌باره‌ت به‌پوژووش (ربیع) ی کچی (معوذ) سه‌باره‌ت به‌پوژووی (عاشوراء) فه‌رموویه‌تی : ((کنا نضومه بعد ، و نضومه صبیاننا و نجعل لهم اللعبة من العهن — أي من القطن — فإذا بکی أحدهم علی الطعام أعطیناه ذلك — أي اللعبة — حتی یكون عند الافطار)) .

واته : ئیغه‌ پوژووی مانگی عاشورامان ده‌گرت ، به‌منداله‌کانیشمان ده‌گرت ، شتومه‌کی یاریکردنمان بو دروست ده‌کرد له‌لۆکه ، جا نه‌گه‌ر یه‌کیکیان بگریابه ، نه‌وه شتومه‌که‌ی یاریکردنمان پی‌ده‌دان ، تاکو نزیك به‌ربانگ ده‌بووینه‌وه .

بویه توش ده‌توانی بو کات به‌سه‌ر بردنیان و سه‌رقال کردنیان و دورخستنه‌وه‌یان له‌بیرکردنه‌وه له‌برسیتی ، نه‌وه‌ها چیروکی ژیانی پیغه‌مبه‌ران و چیروکی منالانیان بو بخوینیته‌وه .

۱۸ . کوپونه‌وه له‌مه‌جلیسی چاکه : سه‌ردان کردنی هاوپی و دوستان کاریکی چاکه له‌مانگی رهمه‌زان و پاداشتی تیایه ، به‌لام نه‌بی بزاین سه‌ردانی کی نه‌که‌ین نه‌وانه‌ی له‌پاداشتی پوژوه‌که‌مان زیاد نه‌که‌ن یان نه‌وانه‌ی به‌نوکتیه‌وه قسه‌ی ناشه‌عی و پرو پوچ له‌پاداشتی پوژوه‌که‌مان که‌م نه‌که‌نه‌وه ؟ بویه موسلمانان به‌پژم ناگه‌داری سه‌ردانه‌کانت به‌چونکه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " ومثل الجلیس الصالح کمثل صاحب المسک إن لم یصبک منه شیء أصابک من ریحه ومثل جلیس السوء کمثل صاحب الکبیر إن لم یصبک من سواده أصابک من دخانه " (صحیح الجامع الصغیر / ۵۸۳۹) .

واته : نمونه‌ی هاومه‌جلیسی چاک و هاومه‌جلیسی خراپ : وه‌کو هه‌لگری بوئی میسک (واته بوئ فروش) و فوکار به‌کوره‌دا (واته : کوره‌چی) وایه ، جا هه‌لگری بوئی میسک یان له‌و بوئته‌ت پی ده‌به‌خشیت یان لیی ده‌کپیت یان بوئی خوئشی لییده‌بینیت و هه‌لیده‌مزیت ، به‌لام فوکار به‌کوره‌دا یان جله‌کانت نه‌سوتینی یان بوئی پیسی لییده‌بینیت و هه‌لیده‌مزیت ... بویه له‌دونیا‌دا براده‌ری که‌سی خراپ مه‌که‌با له‌قیامه‌تدا په‌شیمان نه‌بیته‌وه .

هه‌روه‌ك خوای په‌روه‌ردگار دهرباره‌ی حالی نه‌وه که‌سانه له‌دونیا براده‌ری که‌سی خراپیان نه‌کرد نه‌فه‌رموی : ﴿ يَا وَيْلَتَى لَيْتِي لَمَّ أَتَّخِذْ فَلَانًا حَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا ﴾ (الفرقان : ۲۸ — ۲۹) .

واته : ئای تیاجون بو من خوزگه‌ فلانه‌ که‌سم نه‌کردایه به‌هاوه‌ل و خوئشه‌ویستی خووم به‌راستی نه‌وه منی له‌پریگای راست ویل کرد دوا‌ی نه‌وه‌ی که‌ پیم گه‌شت وه‌شه‌یتانیش هه‌میشه‌ پشت تیکه‌ر و پشت به‌رده‌ره بو ئاده‌میزاد .

بو ئه‌م مه‌به‌سته‌ش کومه‌لیک دوست و برادر نه‌توانن بریاربده‌ن هه‌موو پوژوی له‌پاش نویژی عه‌سر کو بینه‌وه له‌شوینیک و هه‌ر پوژوی یه‌کیکیان وتاریک بلی بو نه‌وانی تریان ناموژگاریان بکات چونکه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ

فهرموویه تی : " ما من قوم اجتمعوا یذکرون الله عز وجل لا یریدون بذلك إلا وجهه إلا ناداهم مناد من السماء أن قوموا مغفوراً لکم قد بدلت سیئاتکم حسنات " (صحیح الترغیب و الترهیب / ۱۰۰۴) .

واته : هیچ کومه له که سیك نیه کو ببنهوه و زیگری خوا بکهن و مه به سستیشیان به وه هیچ نه بیئت ئیلا پاداشتی خوا نه بیئت ئیلا بانگ که ریك له ئاسمانه وه بانگیان ئەکات و ئەلیت ههستن خوا لیلتان خوئش بووه و تاوانه کانتانی بو گۆریونه ته وه به چاکه .

بهم کارهش ده بنه که سه خو شه ویسته کانی خوا . نایه ناتهوئ خوی پهرهردگار خوشتی بوئ ؟ چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی : " قال الله تعالى وحببت محبتی للمتحابین فی والمتجالسین فی والمتبادلین فی والمتزاورین فی " (صحیح الجامع الصغیر / ۴۳۳۱) .

واته : خوی پهرهردگار ئە فهرموئیت : خو شه ویستی خو م جیگیر کردوه بو ئەمانه : ئەوانه ی که له بهر من یه کتریان خوئش ئەوئیت ، وه ئەوانه ی که له بهر من له گه ل یه کتر دا داده نیشن و مه جلیس ده گپن ، وه ئەوانه ی که له بهر من شت به یه کتر ئە به خشن ، وه ئەوانه ی که له بهر من سهردانی یه کتر ئەکهن .

بهمهش له چه نندین پرووه سودمه ند ئە بن له وانهش : ده بنه خو شه ویستی خوا و له کهش و هه وای تاوان دور ئەکه ونه وه ، زانیاری ئاینیان زیاد ئەکات ههروه ها جوړیکیشه له بانگه شه کردن بو ئاینی ئیسلام بو ئەم مه به ستهش ئەتوانری له نیوان هاوړی و دوستان پیشپرکییه کی ئاینی ساز بکری و له کو تایی مانگی رهمهزان دیاری بدن به براوه کانی پیشپرکییه .

۱۹ . هۆکاره کانی راگه یانندن : دانانی بهرنامه یه که بو به کاره یانی سه ته لایت ئەگه ره له ماله وه هه بوو !!! هه رچه نده بونی سه ته لایت له مالاندا زهره ری زیاتره تا قازانج و به وهش نه بوونی بنه وایه و باشتره ، له گه ل ئە وه شدا پیئت ئە لیم ئەگه ره له و که سانه ی بهرده وام سه رقالی که ناله کانی راگه یانندی ئەوا ئەم مانگه پیروژه دهرفه ته بو باش به کاره یانی بو یه یان به شیوه یه کی یه کجاری دایانخه یان هه ول بده سود له که ناله به سو ده کان وه ریگه ره وه کو (مجد و رحمة ... هتد) به لکو بییته سه ره تاهه که بو مانگی پاش رهمه زانیش چونکه ناشکرایه { رهمه زان مانگی پهره رده کردنی نه فسی مروقه به مهش ده رگایه کی چاکه له بهرده م مال و الا ئەکه ی مالئاوای له خراپ به کاره یانی هۆکاره کانی راگه یانندن بکهن . له م کارهش پشت به خوا ببه سته وه که پیغه مبهرمان ﷺ فهرموویه تی : " إذا سألت فاسأل الله وإذا استعنت فاستعن بالله " (صحیح الجامع الصغیر / ۷۹۵۷) .

واته : ئەگه ره داوای پی داویستیت کرد ئەوا ته نها داوای له خوی گه و ره بکه ، وه ئەگه ره داوای پشتگیری و پشتیوانیت کرد ئەوا ته نها داوا له پهره رده رگارت بکه .

خوی پهره رده رگاریش ئە فهرموئیت : ﴿ إِذْ سْتَعِينُونَ رَبَّكُمْ فَأَسْتَجِبْ لَكُمْ أَيُّ مِدَدِكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴾ (الأنفال : ۹) .

واته : کاتی که ئیوه داوای کو مه که و پشتگیری و یارمه تی له خوی گه و ره ئەکهن خوی گه و رهش وه لامتانی دایه وه .
۲۰ . بو ئەو نافره تانه ی دو چاری سو ری مانگانه (حیض) ئە بن له م مانگه دا : به داخه وه خوشکان و دایکان که توشی (حیض) بوون وا ئە زانن ئیتر هیچ په رستنیکیان له ئە ستو دا نیه و که له سه ریان نیه به پوژوو بن نابی هیچ په رسته نیکی تر بکهن له کاتی که دا په رسته ش زوره بیکهن له وانهش قورئان خویندن و ته سبیحات و زیکرکردنی په ره رده رگارت ته نانه ت خزمه تکردنی مال و چیش ت لینان بو ئەوانه ی که به پوژوون به شیکه له په رستن چونکه هاوکاریه که بو ئەوانه ی به پوژوون به مه رجیک به نیه تیکی پاکه وه بو خوا ئەنجامی بدات چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی : " إذا مرض العبد أو سافر كتب الله تعالى له من الأجر مثل ما كان يعمل صحيحاً مقيماً " (صحیح الجامع الصغیر / ۷۹۹) .

واته : ئەگه ره مو سلمان نه خوئش بکه وئیت ، یان له گوزهر و سه فهدا بیئت ، ئەوا خوی پهره رده رگارت پاداشتی هه موو ئەوانه ی بو ئە نووسیئت که له کاتی سه لامه تی و گوزهر و سه فهدا کردنی دا ئەنجامی ده دان .

۲۱ . دانانی خشتەیهك بۆ خواردنی پوژانە : نایە پێویست ئەكات ھەموو جوړە خۆراکیك لەسەر سفرە بیټ ؟ نایە پێویست ئەكات بۆ نانی خۆش خۆت ماندو بکەیت و تەراویحت لەدەست بچیت ؟ بەدانانی خشتەیهك بۆ خواردنی پوژانە خوشکان و دایکان پزگاریان ئەبیټ لە بەردەوام بوون لە خۆ سەرقاڵ کردن بە خواردنی ھەمەپەنگ و بە ھەدرچوونی کات بە خواردن دروست کردن ، بۆیە زۆر پێویستە لە سەر دایکان و خوشکان بە گۆیڤەری خشتەیهکی دیاری کراو خواردن لیبینن بۆ ئەوەی کاتیکی دیاری کراویش بۆ پەرستنهکان وەك (قورئان خویندن . پارانەوہ . تەسیحات) بەیئەنەوہ .

ئەم خشتەیهش لە بەندیخانە (مطبخ) پزگاریان ئەكات بۆ ژبانی خواپەرەستی .

۲۲ . عومرەکردن لە رەمەزاندا : موسوڵمانی بەرپز پەنگە بە ھۆی نەبوونی و سەرقاڵی ھەندیک لە خەلك و كەم دەستیوہ زۆریك نەتوانن (حج) سەردانی مالی خوا بکەن بۆیە خۆی گەورە بە پەرحمەت و بەزەیی خۆی بۆ خەلكی دونیا ئەم كارە لە سەر باوەرداران ئاسانکردوہ بەوەی (عمرة) یەك لە رەمەزاندا وەكو حەجیك و ابی لەگەڵ پیغەمبەری خوا ﷺ وەك فەرموویەتی : " عمرة في رمضان تعدل حجة " وفي رواية " تعدل حجة معي " (صحيح البخاري : ۱۷۸۲ و ۱۸۶۳) ، واتە : عومرەیهك لە رەمەزاندا پاداشتەكەى بەرامبەر بە حەجیك وایە ، لە ریوایەتیكدا ھاتوہ : وەك حەجیك وایە لەگەڵ پیغەمبەردا .

ئەمەش گەورەیی بەزەیی خوا و گەورەیی مانگی رەمەزانمان بۆ دەردەخات .

۲۳ . زەكاتی سەرفترە : ئەمەش یەكێکی ترە لە دەرگاكانی خێر و چاكە كردن سودی موسوڵمانی پوژوہوانی تیاہە وەك (ابن عباس) فەرموویەتی : " فرض رسول الله ﷺ زكاة الفطر طهرة للصائم من اللغو والرفث وطعمة للمساكين " (تخریج مشكلة الفقر : ۵۶) .

واتە : پیغەمبەری خوا ﷺ زەكاتی سەرفترەى فەرز كرد لەسەر پوژووانان بۆپاك كردنەویان لە قەسەى پڕوپوچ و خراپەكارى ، وە خواردنیكیش بیټ بۆ ھەژاران . بەلام ھەندى خەلك ئەم خێرە گەورەیه لەدەست خۆیان دەر ئەكەن بەوەی بەپارە زەكاتی سەرفترە ئەدەن لەكاتیكدا ئەبى خواردن بیټ ئەك پارە .

وہ ئاكراشە كە باشترین كردهوہ ئەوہیە وەك چۆن بەخواردن زەكاتی سەرفترە دراوہ ئیمەش شوین كەوتەى پیغەمبەرەكەمان بین ﷺ و بەھەمان شیوہ بەخواردن بیدەین بۆ ئەوەى خێرى تەواومان دەست بکەوێت چونكە خۆی پەروردگار ئەفەرمویت : ﴿ فَلْيُحَذِّرِ الَّذِينَ يُحَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ (النور : ۶۳) .

واتە : با بترسن ئەوانەى كە پێچەوانەى فەرمانەكانى پیغەمبەر دەبن ﷺ كە تووشى فیتنە بن . واتە بیباوہرى . یان تووى سزایەكى توند و سەخت بن .

۲۴ . شەوى قەدر (الليلة القدر) : موسوڵمانانى بەرپز (۱۰) شەوى كۆتایى مانگی پیروزی رەمەزان لە گەرنگترین شەوہەكانى (۱۲) مانگی سألن چونكە شەوى قەدر ئەكەوێتە ئەم (۱۰) شەوہ وە ھەركەسیك بتوانیټ ئەم (۱۰) شەوہ زیندوبكاتەوہ ئەوا پاداشتیكى زۆرى دەست ئەكەوێت .

(ليلة القدر) یش ئەو شەوہیە كە خۆی گەورە لە بارەیهوہ فەرموویەتی : ﴿ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴾ (القدر : ۳) .

واتە : شەوى قەدر لە ھەزار مانگ چاکترە كە شەوى قەدریان تیا نەبى .

باشە بەدریژایی ۱۱ مانگ و ۲۰ بەردەوام شەو خەوتن چیت دەست كەوتوہ ؟ چ سودیكت لى وەرگرتوہ ؟ دەبا ئەم (۱۰) شەوہ نەخەوێت و خۆی پەروردگار بپەرەستیت و لە ئەنجامدا خیری ھەزار مانگت بۆ بنوسریت . تو ئەو پەروردگارەى گیانى ھەموومانى بەدەستە لەم دیاریە گەورەتر چى بیټ . پارە نادەیت پێویستیت بە واستە كردن نیە . ھەژارو دەولەمەند وەك یەك تەنھا لە سەرته زیاتر بە دلسۆزی عیبادەت بکەى .

مرثه بیټ بۆ ئهوانه‌ی شهوی قدر زیندوو ئه‌که‌نه‌وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : " ومن قام لیلۃ القدر إیماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه " (متفق علیه) . واته : هه‌رکه‌سیک شهوی قدر زیندو بکاته‌وه و باوه‌ری پیی هه‌بی و چاوه‌روانی پاداشتی خوا بیټ ، نه‌وا خوا له‌تاوانه‌کانی پیشووی خو‌ش نه‌بیټ .

ئیمامی عه‌لیش فه‌رموویه‌تی : " سفر الآخرة لطویل فیحتاج إلى قطعه بسهر اللیل " . موسولمانی به‌ریز خوی گه‌وره ئه‌م هه‌موو هه‌له‌ی پی به‌خشیوین ده‌با سویدیان لیوه‌ر بگه‌ری . ده‌سا ئه‌م هه‌له له‌ده‌ست خۆت مه‌ده چونکه خوی په‌روه‌ر دگار نه‌فه‌رموی : ﴿ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴾ (القدر : ۳) .

واته : شهوی قدر له هه‌زار مانگ چاکتره که شهوی قه‌دریان تیا نه‌بی . بۆیه به‌رله‌وه‌ی بمری با ۱۰ شه‌و خه‌وتن نه‌بیته هۆکاریک پاداشتی هه‌زار مانگ له‌ده‌ست خۆت بده‌ی کئ ئه‌لی ئه‌مینیته مانگیکی تر تا (لیلۃ القدر) بگری چونکه خوی په‌روه‌ر دگار نه‌فه‌رموی : ﴿ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَمْرٍ كُتِبَ عَلَيْهَا ﴾ (لقمان : ۳۴) .

واته : وه هیچ که‌سیک نازانیت له‌کام زه‌وی نه‌مریت واته : کام جیگا ئه‌بیته گۆر و ئارامگای . ۲۵ . کپینی جل و به‌رگ و پیویستی یه‌کانی جه‌ژن له سه‌ره‌تایی په‌مه‌زانداندا : زۆر سه‌یره (۱۰) پۆژی کۆتایی په‌مه‌زان پاداشتی زۆره و (لیلۃ القدر) ی تیا یه که چی خه‌لکی له (۱۰) پۆژی کۆتایی هینده خویان به کپینی پیویستی‌ه‌کانی جه‌ژنه‌وه سه‌رقال ئه‌که‌ن توانای شه‌و نویژیان نامینی ، کپینی پیویستی‌ه‌کانی جه‌ژن له سه‌ره‌تایی په‌مه‌زان چه‌ندین سود و قازانجیکی هه‌یه له‌وانه‌ش :

* بۆ (۱۰) شه‌وی کۆتایی په‌مه‌زان ماندو نیت و نه‌توانیت (لیلۃ القدر) بگریت .
* کاتیکی زۆرت بۆ نه‌هیلێته‌وه که له په‌ره‌ستنی په‌روه‌ر دگادا به کاری به‌ینی .
* بازار که‌متر قه‌ره‌باله‌غه و که‌متر دوو چاری تیکه‌لاو بوون و تاوان نه‌بیټ .
* نرخ شت و مه‌ک له سه‌ره‌تایی په‌مه‌زان هه‌رزاتره تا له کۆتایی په‌مه‌زان .
به‌ریزان به‌م شیوه‌یه مانگی په‌مه‌زانی پیروژ به‌ری ئه‌که‌ین که له حه‌قیقه‌تی پۆژوو و پاداشته‌که‌ی تیبگه‌ین و به‌و شیوه‌یه نه‌جامی بده‌ین که که‌م و کۆری تیدا نه‌بیټ .

نه‌مانه‌ی که خه‌ستمانه پوو چه‌ند پینمایه‌کن بۆ به‌ریکردنی مانگی په‌مه‌زان به‌و شیوه‌یه‌ی خوی په‌روه‌ر دگار و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ پیمان خو‌شه دلنایام هه‌رکه‌س له ئیمه بتوانیت به پیی ئه‌م خالانه په‌مه‌زان به‌ریبکات نه‌وا پۆژوو هه‌که‌ی به هه‌ده‌ر ناچیت و لیی وه‌رده‌گیری (إن شاء الله) .

بیگومان نه‌وه‌یشی مانگی په‌مه‌زان به‌باشی به‌ری بکات بی که‌م و کۆری نه‌وا ئه‌چه‌یته‌ریزی نه‌وانه‌ی خوی په‌روه‌ر دگار له‌باره‌یه‌وه نه‌فه‌رمویت : ﴿ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّانِعِينَ وَالصَّانِعَاتِ وَالْحَافِظِينَ فَرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴾ (الأحزاب : ۳۵) .

واته : به‌راستی پیاوان و ژنانی موسولمان و پڕوادار و ملکه‌چ و فه‌رماندار و پاستگۆ و خۆگر و به ئارام و خۆ به‌که‌م زان و له‌خواترس به‌خه‌شده‌ی مال و دارایی و سامان و پیاوان و ژنانی پۆژه‌وان و داوین پاریز و نه‌وانه‌ی یادی خوا ئه‌که‌ن ، خوا لیبوردن و پاداشتیکی مه‌زن و گه‌وره‌ی بۆ ناماده کردون ، پۆژه‌وانی باشیش نه‌و پۆژه‌وانه‌یه نه‌و سیفاتانه‌ی تیا بیټ که له‌و نایه‌ته پیروژه‌دا هاتوو هه‌وا ئه‌وجا ئه‌بیټ دلخۆش بیټ به‌و پۆژه‌وی گرتویه‌تی وه‌تا نه‌و سیفاتانه‌ش له پۆژه‌واندا نه‌بیټ با هیچ دلخۆشیه‌کی به پۆژه‌وه‌که‌ی نه‌بیټ ، ده‌سا هه‌ول بده ئه‌و سیفاتانه بکه‌ره سیفاتی سه‌ره‌کی خوه‌کانت و به پشت به‌ستن به په‌روه‌ر دگارت پۆژه‌وه‌که‌ت بگه‌ره .

چۆن مائناوایی له مانگی رهمه‌زان بکهین

به‌داخه‌وه کاتیك مردویه‌کمان ئەمری تا ماوه‌ی چهن مانگیك یادی ئەکه‌ینه‌وه ، به‌لام هه‌رکه رهمه‌زان کۆتایی هات نوێژه‌کانی به‌یانیا‌نمان ئەکه‌ینه‌ قوربانی خه‌و و نیوه‌پۆیش ئەکه‌ینه‌ قوربانی نانی جه‌ژن ، و له‌ گه‌ل به‌ره‌لا‌بوونی جنۆکه و شه‌یتانه‌کان زۆریکمان جله‌وی ئاره‌زوو و شه‌هوه‌ته‌کانی خۆیان به‌ره‌لا ده‌کهند ، چاره‌کان بۆ ته‌ماشاکردنی حه‌رام و گوێیه‌کان بۆ بیستنی حه‌رام و قاچه‌کانیش له‌رهمه‌زانداندا له‌پێگای به‌ره‌و مزگه‌وت چوون ماندو ئەبوون ، که‌چی له‌پاش رهمه‌زان بۆ تاوانکاری و به‌دووی عه‌یبه‌ی خه‌لکی گه‌ران !!! به‌ چه‌ند پۆژیکی که‌م قورئان له‌یاد ئەکه‌ین !!! کچانی‌ش ده‌گه‌رینه‌وه سه‌ر مکیاج کردن و جل و به‌رگ و پۆشاک‌ی مۆده و ته‌سک و نیوه‌ پووتی ناشه‌ری !!! گه‌رانه‌وه سه‌ر پێگای گوێگرتن له‌ گۆرانی و ته‌ماشاکردنی زنجیره‌ ته‌له‌فزیۆنیه‌کان !!! گه‌رانه‌وه سه‌ر ته‌لیفۆن کردن و عه‌شقبازی و ده‌مه‌ته‌قیی ناشه‌ری !!! به‌ هه‌مان شیوه‌ کورانی‌ش ، ئەمه‌ جگه‌ له‌ گه‌ران به‌ دوا‌ی عه‌یبه‌ی خه‌لکی و پو‌شان‌دنی سومه‌تیان !!! به‌ راستی مردنمان با‌شته‌ له‌م حاله‌ که‌ به‌م شیوه‌ مائناوایی له‌م مانگه‌ پیرۆزه‌ بکه‌ین ، برای به‌پێژ و خوشکی به‌ حه‌شمه‌ت ئەو خوا‌یه‌ی له‌ رهمه‌زان لی‌ی ئەترسایت و ئاگای له‌ کرده‌وه‌کانت هه‌بوو هه‌مان ئەو خوا‌یه‌ له‌مانگه‌کانی تری‌ش ئاگای له‌ کاره‌کانت به‌یوه‌ ته‌نها پیت ئەلیم نوێژی جه‌ماعه‌ت و پۆژوو گرتن په‌یوه‌ست نیه‌ به‌ رهمه‌زانه‌وه گوێگرتن له‌حهرام و ته‌ماشاکردنی حه‌رام له‌هه‌موو کاتی‌کدا هه‌ر حه‌رامه‌ له‌ هه‌موو مانگه‌کان ، له‌پاش رهمه‌زانیش ده‌رگای شه‌ونوێژ و سه‌ده‌قه‌ کردن دانا‌خریت ، بۆیه‌ وه‌ک براه‌ک پیتا ئەلیم با رهمه‌زانیش به‌سه‌رچی‌ تو‌ هه‌ر له‌دلی خۆتدا وای دانه‌ دوانزه‌ مانگ رهمه‌زانه‌ پۆژانی دوا‌ی رهمه‌زانیش هه‌روه‌کو رهمه‌زان لی‌بکه‌ به‌ خوا‌په‌ره‌ستی بپرانینه‌وه هه‌ربۆیه‌ چۆن پلانی‌کمان دا‌رشت بۆ به‌ری‌ کردنی رهمه‌زان ئەتوانیت به‌هه‌مان شیوه‌ هه‌مان پلان به‌کار به‌ینی بۆ مانگه‌کانی تر چونکه‌ ساردبو‌نه‌وه له‌ په‌ره‌ست له‌ پاش رهمه‌زان تاوانیکی گه‌وره‌یه‌و به‌ره‌و ئاکامیکی خراپت ئەبات ئەویش ئەوه‌یه‌ که‌ شکت هه‌بی‌ له‌ ده‌سه‌لاتی خوا له‌پاش رهمه‌زام (نعوذ بالله) بگه‌ر زۆریکمان خۆش‌حاله‌ به‌ مائناوایی کردنی مانگی رهمه‌زان !! وه‌ک بلی‌ی باریکی قورسی له‌ کۆل بویته‌وه !!! حه‌ق وایه‌ به‌ خۆماندا بچینه‌وه و له‌ خۆمان و له‌و که‌سانه‌ی که‌ که‌مه‌ته‌رخه‌میانم کردوه بپرسین و بلی‌ین : نایه‌ خوا‌ی رهمه‌زان خوا‌ی مانگه‌کانی تری‌ش نیه‌ ؟! که‌وا له‌ مانگه‌کانی تردا هی‌نده‌ سست و که‌م ته‌رخه‌مین ؟!! تو‌ بلی‌ی که‌سانیک هه‌بن وایه‌ر بکه‌نه‌وه که‌ خوا‌ی رهمه‌زان بالاده‌ست و توندوتیژی‌ بی‌ بۆیه‌ به‌ باشی ده‌په‌ره‌ستین ؟!!!! که‌چی له‌به‌ر ئەوه‌ی خوا‌ی مانگه‌کانی تر بی‌ ده‌سه‌لات !!! و به‌به‌زی‌ یه‌ به‌باشی نایه‌ره‌ستین (نعوذ بالله) .

ببگومان وازه‌یانان له‌ په‌ره‌ستنه‌کان له‌ دوا‌ی رهمه‌زان هه‌یچ که‌مه‌تر نیه‌ له‌و جو‌ره‌ بپه‌رکه‌نه‌وه‌ی سه‌ره‌وه‌ با به‌و شیوه‌یه‌ش بیر نه‌که‌نه‌وه‌ خۆ هه‌یچ نه‌بی‌ کرده‌وه‌کانیان ئەو بپه‌رکه‌نه‌وه‌یه‌ی سه‌ره‌وه‌ ئەسه‌لمینی ، چونکه‌ هه‌موو مانگه‌کان هی‌ یه‌ک په‌روه‌ردگارن و یه‌ک خاوه‌ن و دروستکاریان هه‌یه ، بۆیه‌ به‌ره‌ستنی ئەو یه‌ک په‌روه‌ردگار پێویسته به‌یه‌ک شیوه‌ بی‌ نه‌وه‌ک له‌رهمه‌زان و شه‌وال نوێژ بکه‌ین و له‌مانگه‌کانی تر پشوو به‌ خۆمان ده‌ین !!! به‌واتایه‌کی تر له‌ هه‌موو مانگه‌کانی سالداندا په‌ره‌ستنی په‌روه‌ردگار واجبه‌ له‌سه‌ر هه‌موومان به‌بی‌ گوێدانه‌ ناوی مانگه‌کان و فه‌زل و گه‌وره‌ییان . بۆیه‌ کاتی‌ک ته‌رخان بکه‌ بۆ قورئان خوێندن و شه‌ونوێژ و سه‌ده‌قه‌کردن و گه‌یاندنی صله‌ی په‌حم و پارانه‌وه‌ و مانه‌وه‌ له‌مزگه‌وت و فیرکردی قورئان ... هه‌موو کاریکی چاکه‌ . به‌کورتی له‌دلی خۆتدا ناوی مانگه‌کان بگۆره‌ با ناوی هه‌موویان ببی‌ به‌ رهمه‌زان و به‌ په‌ره‌ستن بیانرا‌زیننه‌وه .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

داواکارین له‌ دوعای خیر بی‌ به‌شمان نه‌که‌ن
سایتی به‌هه‌شت : مالیک بۆ خوا‌په‌رستان